

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă

Perioada de consultare pentru *proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă*, publicate pe pagina de internet a ANCOM la data de 9 martie 2010, a expirat la data de 9 aprilie 2010.

Proiectele supuse consultării au avut drept scop evaluarea necesității definirii și, după caz, definirea unor piețe relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante* în ceea ce privește serviciile de acces la elemente de infrastructură și serviciile de acces în bandă largă, precum și analizarea situației concurențiale pe piețele astfel definite, în sensul determinării eventualilor furnizori cu putere semnificativă, și stabilirea măsurilor de reglementare necesare pe piețele analizate în vederea eliminării problemelor concurențiale identificate.

Setul de proiecte supus consultării a cuprins următoarele documente:

a) expunere de motive la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă;

b) proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice ale serviciilor de acces la elemente de infrastructură;

c) proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură;

d) principiile metodologice privind modelarea costului rețelei de acces a S.C. Romtelecom S.A.;

e) documentația modelului de calculație a costurilor pentru rețeaua de acces a S.C. Romtelecom S.A.;

f) modelul de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung pentru rețeaua de acces a S.C. Romtelecom S.A.

Piața relevantă identificată a fost piața națională a serviciilor de acces la elemente de infrastructură, cuprinzând serviciile de acces, total sau partajat, la bucla sau subbucla locală din cupru la nivelul repartitoarelor principale sau al repartitoarelor intermediare, inclusiv la bucla locală la nivelul cabinetelor stradale ori al clădirilor până la care este instalată fibră optică, atunci când segmentul terminal este constituit din fire metalice de cupru sau cablu UTP/FTP, precum și la bucla locală din fibră optică, inclusiv serviciile de acces la bucla sau subbucla locală furnizate pentru propria activitate. Pe această piață s-a propus desemnarea S.C. Romtelecom S.A. ca având putere semnificativă și impunerea unor obligații corespunzătoare în sarcina acestuia.

În conformitate cu dispozițiile art. 50 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observațiile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare cu privire la *proiectele de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă*, se referă la următoarele aspecte:

I. Observații privind identificarea pieței cu amănuntul corespunzătoare serviciilor de acces la internet în bandă largă la puncte fixe și analizarea situației concurențiale pe această piață

1. Având în vedere că nivelul tarifelor la serviciile de acces la internet în bandă largă din România este printre cele mai scăzute din Europa, gradul redus de penetrare a acestor servicii nu este consecința veniturilor scăzute ale populației, ci a nereglementării/reglementării incorecte a piețelor de gros corespunzătoare. În acest context, indicatorul „gradul de acoperire a populației cu rețele care permit furnizarea de servicii de acces la internet în bandă largă” nu prezintă relevanță pentru caracterizarea pieței cu amănuntul și, mai mult, poate crea confuzii în legătură cu dezvoltarea acestor servicii în România, rata de penetrare a serviciilor de acces la internet în bandă largă la nivel de populație fiind de numai 12,3%.

În primul rând, precizăm că, în cuprinsul Expunerii de motive, rata scăzută de penetrare a conexiunilor de acces la internet în bandă largă în România este explicată prin rezultatul acțiunii mai multor factori, nivelul scăzut al venitului mediu pe cap de locuitor, în special în zonele rurale, fiind doar unul dintre acești factori. De asemenea, este cunoscut faptul că existența unui nivel scăzut al tarifelor (în condițiile unei comparații care ia în considerare puterea de cumpărare a populației dintr-o țară) este rezultat al manifestării concurenței pe o piață, și nu un instrument pentru stimularea utilizării unor servicii. Pe de altă parte, în susținerea afirmațiilor sale, respondenții nu aduc nicio dovadă care să conteste argumentele prezentate de ANCOM, în mod particular acele informații care să ateste faptul că nivelul redus de penetrare a serviciilor de internet în bandă largă în România este consecința lipsei concurenței pe piață, și nu a unor factori de natură economică și socială, în afara celui că intrarea pe această piață este posibilă doar prin accesul la bucla locală. Or, piața din România constituie dovada clară a faptului că accesul la bucla locală constituie doar unul dintre mijloacele prin care se poate asigura concurența efectivă pe piață, nu singurul mijloc.

În ceea ce privește relevanța scăzută a indicatorului *gradul de acoperire a populației cu rețele care permit furnizarea de servicii de acces la internet în bandă largă*, în contextul comparației cu indicatorul *rata de penetrare a serviciilor de acces la internet în bandă largă*, este evident că scopul celor doi indicatori este diferit, aceștia măsurând și prezentând caracteristici cu totul diferite ale pieței, astfel încât Autoritatea nu consideră că pot fi confundați. În timp ce *gradul de acoperire a populației cu rețele care permit furnizarea de servicii de acces la internet în bandă largă la puncte fixe* indică procentul din populația României care se află în zonele în care există cel puțin un furnizor operațional de servicii de acces la internet în bandă largă la puncte fixe, la serviciile căruia utilizatorii ar putea avea acces dacă ar dori să beneficieze de astfel de servicii, *rata de penetrare* a acestor servicii exprimă procentul din populația României care se află în aria de furnizare a cel puțin unui furnizor de servicii de acces la internet în bandă largă la puncte fixe și care are acces efectiv la aceste servicii.

În orice caz, menționăm că informațiile privind *gradul de acoperire a populației cu rețele care permit furnizarea de servicii de acces în bandă largă* au fost utilizate în contextul identificării pieței geografice relevante, cu scopul de a evalua oportunitatea delimitării unor piețe sub-naționale, și nicidecum pentru a susține un eventual grad ridicat de dezvoltare a serviciilor de acces la internet în bandă largă în România.

De asemenea, este important de subliniat că indicatorul care a fost considerat irelevant de respondenți și, în general, orice indicator care exprimă gradul de acoperire a populației cu anumite servicii, în particular cu servicii furnizate la puncte fixe, prezintă importanță deosebită inclusiv pentru caracterizarea unei piețe cu amănuntul (evidențiind gradul de accesibilitate a serviciilor în cauză de către populație), fiind cunoscut faptul că un serviciu trebuie să fie mai întâi disponibil, înainte de a putea fi utilizat; astfel, înainte de a se evalua motivele neutilizării unor servicii, este necesar să se studieze mai întâi accesibilitatea acestora, gradul de relevanță a indicatorului fiind cu atât mai mare cu cât se prezintă prin comparație cu un indicator care exprimă utilizarea efectivă a unui serviciu. De altfel, acest indicator este măsurat și prezentat în diferite rapoarte realizate la nivel european, inclusiv de către Comisia Europeană.

2. Gradul de penetrare a serviciilor de acces la internet depinde în mod direct de numărul de bucle locale utilizate de furnizorii alternativi pe piața de gros și, prin urmare, de disponibilitatea ofertelor de acces total sau de acces de tip „bitstream” la bucla locală la nivelul pieței de gros. Prin urmare, în România, gradul redus de penetrare a serviciilor de acces la internet în bandă largă se datorează lipsei ofertelor de pe piață (indusă de imposibilitatea operatorilor alternativi de a utiliza bucla locală a S.C. Romtelecom S.A.)

Cu privire la această observație, ANCOM precizează nu numai că nu există o legătură condițională între gradul de penetrare a serviciilor de acces la internet și numărul de bucle locale utilizate de furnizorii alternativi pe piața de gros, dar și că, inclusiv în studiul Analysis Mason¹ citat de respondent, se arată în mod explicit: „(...)conurența a fost una dintre principalele forțe care a dezvoltat posibilitatea de a alege, a crescut valoarea serviciilor și a impulsionat inovația în sectorul comunicațiilor electronice. Conurența a influențat dezvoltarea noilor servicii, reducerea prețurilor și a stimulat cererea”. În concluzie, principalul factor care stimulează cererea și, implicit, determină creșterea ratei de penetrare a serviciilor de acces la internet în bandă largă, este concurența, și nu existența unei oferte de acces la buclă locală. Accesul la buclă locală este doar un mijloc de a stimula concurența acolo unde condițiile pieței nu permit dezvoltarea acesteia, în același mod în care accesul la rețelele publice mobile poate asigura dezvoltarea concurenței pe piața cu amănuntul a serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile.

De asemenea, în raportul Comisiei Europene - *Europe's Digital Competitiveness Report Volume 1: i2010 — Annual Information Society Report 2009 Benchmarking i2010: Trends and main achievements*,² se arată că principalele probleme ale României în dezvoltarea serviciilor de internet în bandă largă sunt: acoperirea cu rețele în bandă largă în zonele rurale, gradul de penetrare a serviciilor de comunicații electronice avansate (de exemplu, e-banking, comerț electronic, e-guvernare etc.), rata de penetrare a calculatoarelor redusă, în timp ce principalele avantaje sunt gradul de concurență pe piață, nivelul prețurilor și vitezele serviciilor de acces la internet.

În orice caz, trebuie precizat că soluțiile de acces la infrastructura S.C. Romtelecom S.A. (acces necondiționat la bucla locală și/sau soluții de tip „bitstream”) nu pot conduce la atingerea obiectivelor menționate de unul dintre respondenți, anume de a crește acoperirea la nivel de populație și la nivel de teritoriu cu rețele de comunicații electronice. De vreme ce aceste soluții vizează infrastructura S.C. Romtelecom S.A., este evident că nu pot conduce la creșterea procentului de acoperire a teritoriului sau a populației cu servicii de acces la internet sau la reducerea decalajului urban-rural în ceea ce privește accesul la internet. Interesul față de astfel de soluții vizează, în principal, zonele urbane datorită economiilor de scară, scop și densitate, care se pot realiza în aceste zone (cum de altfel se precizează și în observațiile transmise ANCOM), însă în foarte puține cazuri vor determina introducerea de servicii de comunicații electronice în zonele rurale.

3. Decizia de a nu include serviciile de acces la internet în bandă largă la puncte mobile în piața relevantă cu amănuntul corespunzătoare piețelor de gros ale *serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă* nu este suficient fundamentată și nu reflectă situația actuală de pe piață.

Așa cum s-a precizat în cadrul Expunerii de motive, utilizarea serviciilor de acces la internet la puncte mobile presupune conectarea la rețea prin intermediul unui terminal mobil sau prin intermediul unui card de date sau a unui modem USB conectat la un PC/laptop.

Accesul la internet prin intermediul unui terminal mobil prezintă caracteristici diferite, oferind funcționalități considerabil mai puține decât accesul la internet la puncte fixe, acesta fiind motivul principal pentru care nu se poate considera că, în cazul unei creșteri permanente de 5-10% a tarifelor

¹ Analysis Mason – Europe's digital deficit: revitalising the market in electronic communications, 3 martie, 2010, disponibil la <http://www.ectportal.com/en/REPORTS/Europe-Digital-Deficit-Study/Europe-s-Digital-Deficit-Study/>

² <http://www.epractice.eu/files/i2010%20-%20Annual%20Information%20Society%20Report%202009%20-%20Benchmarking%20i2010%20-%20Trends%20and%20main%20achievements.pdf>

serviciilor de acces la internet la puncte fixe, un număr suficient de utilizatori ai serviciilor de acces la internet în bandă largă la puncte fixe vor înlocui aceste servicii cu serviciile de acces la internet în bandă largă la puncte mobile.

În ceea ce privește serviciile de acces la internet la puncte mobile care pot fi accesate prin intermediul unui card de date sau al unui modem USB, care poate fi conectat la calculatorul personal (laptop/PC), gradul de utilizare al acestora este încă redus în România (ponderea conexiunilor prin modemuri/USB-uri în numărul total de conexiuni de acces la puncte mobile era sub 30% în numărul total de conexiuni la puncte mobile prin tehnologiile 3G/3G+ și CDMA/EV-DO) și nu se poate considera că sunt utilizate într-o manieră identică cu serviciile de acces la internet la puncte fixe.

În fapt, așa cum s-a arătat deja, în România, spre deosebire de Austria, exemplul evocat în observațiile transmise, serviciile de acces la internet la puncte mobile sunt complementare accesului la internet la puncte fixe, și nu acționează ca un substitut. Marea majoritate a utilizatorilor actuali accesează serviciile prin intermediul terminalului mobil (conform datelor transmise de furnizori, aproximativ 70% dintre conexiunile prin 3G/3G+ și CDMA/EV-DO), pentru activități cum ar fi browsing sau aplicații simple, care nu presupun timp îndelungat, descărcarea sau încărcarea unui volum mare de date sau nevoia de securitate avansată a datelor. În sprijinul afirmațiilor ANCOM stau atât rezultatele studiilor de piață în rândul utilizatorilor finali realizate în anul 2008, cât și cele realizate recent (în perioada martie – aprilie 2010), care arată că doar 5% dintre utilizatorii - persoane fizice și, respectiv, 6% dintre utilizatorii - persoane juridice au acces exclusiv la servicii de acces la internet la puncte mobile, în timp ce 6% dintre utilizatorii - persoane fizice și, respectiv, 21% dintre utilizatorii - persoane juridice au acces la ambele categorii de servicii. Numărul celor care au renunțat la serviciile de acces la internet la puncte fixe în favoarea celor la puncte mobile este nesemnificativ (0,4% dintre utilizatorii - persoane fizice și, respectiv, 0,5% dintre utilizatorii persoane juridice), neexistând practic dovezi de substituibilitate în trecut (în condițiile în care tarifele la aceste servicii au scăzut și au fost introduse noi servicii pe piață), ceea ce ar fi reprezentat un argument important pentru susținerea concluziei că serviciile de acces la internet în bandă largă la puncte mobile trebuie incluse în aceeași piață relevantă cu serviciile de acces în bandă largă la puncte fixe (în acest sens, a se vedea paragraful 38 din Comunicarea Comisiei privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței³)

În plus, achiziționarea pe scară din ce în ce mai largă a serviciilor de acces la internet împreună cu alte servicii de la același furnizor, sub forma unor pachete de servicii sau servicii legate (69% din utilizatorii – persoane fizice și, respectiv, 71% din utilizatorii – persoane juridice, conform studiilor de piață realizate de Autoritate în prima parte a anului 2010), o trăsătură importantă a pieței cu amănuntul din România, reprezintă un alt factor important care susține existența unui potențial redus de substituibilitate între cele două categorii de servicii.

De asemenea, chiar dacă aparent există anumite similitudini din punctul de vedere al tarifelor între cele două categorii de servicii, în ceea ce privește modalitatea/condițiile de comercializare, este important de menționat că, spre deosebire de accesul la internet la puncte fixe, în cazul accesului la internet la puncte mobile este utilizat conceptul de "trafic recomandat", care presupune că viteza de transmisie se reduce considerabil (de obicei la 128 Kbps pentru viteza de download și 64 Kbps pentru upload) în cazul în care este depășit traficul recomandat sau că traficul suplimentar va fi tarifat.

În orice caz, Autoritatea nu a primit dovezi concludente din partea respondenților care să contrazică argumentele prezentate în susținerea concluziilor sale preliminare cu privire la faptul că serviciile de acces la internet la puncte fixe și cele la puncte mobile nu este de așteptat să fie substituibile într-o măsură apreciabilă în perioada de timp acoperită de analiza de piață, astfel încât să poată fi incluse

³ În anumite cazuri, pot fi analizate dovezi referitoare la evenimente trecute sau șocuri recente ale pieței care oferă exemple reale de substituibilitate între două produse. Atunci când sunt disponibile, astfel de informații vor fi în mod normal fundamentale pentru definirea pieței. Dacă au existat modificări ale prețurilor relative în trecut (toate celelalte fiind egale), reacțiile în termeni de cantități solicitate vor fi determinante în stabilirea substituibilității. Lansarea de noi produse în trecut poate oferi de asemenea informații utile, atunci când este posibilă analizarea precisă a produselor care au pierdut din vânzare în favoarea noului produs.

în aceeași piață relevantă. În plus, subliniem că o eventuală includere a acestor servicii în piața relevantă a produsului nu ar schimba rezultatele analizei, piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet la puncte fixe fiind considerată concurențială (în prezența reglementării serviciilor de acces la elemente de infrastructură), chiar și fără includerea serviciilor de acces la internet la puncte mobile. Totuși, menționăm că ofertele de servicii de acces la internet la puncte mobile și impactul lor asupra pieței serviciilor de acces la internet la puncte fixe au fost avute în vedere la analizarea situației concurențiale pe piața cu amănuntul, având în vedere presiunile concurențiale pe care le pot exercita în mod indirect de la nivelul altei piețe, contribuind astfel la intensificarea gradului de concurență pe piața analizată. Pentru a clarifica acest aspect, în cadrul Expunerii de motive a fost introdus un subcapitol care să prezinte presiunile concurențiale exercitate în mod indirect de la nivelul altor piețe (piața serviciilor de acces la internet la puncte mobile) asupra pieței relevante cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă la puncte fixe.

Totuși, ținem să subliniem că, într-adevăr, dezvoltarea serviciilor de acces la internet în bandă largă la puncte mobile, în special a celor de mare viteză, care presupun conectarea prin intermediul unui card de date/USB, necesită o monitorizare atentă în vederea evaluării impactului asupra pieței serviciilor de acces la internet în bandă largă la puncte fixe, respectiv a măsurii în care aceste servicii vor înlocui efectiv serviciile furnizate la puncte fixe, având în vedere dezvoltarea tot mai accentuată a rețelelor mobile 3G, 3,5G (HSPA) și mai cu seamă 4G (LTE) - prin intermediul cărora se pot furniza servicii în bandă largă la viteze care pot concura în mod real cu vitezele furnizate de rețelele de acces ADSL - , reorganizarea spectrului mobil în sensul introducerii serviciilor 3G/3,5G și în spectrul utilizat anterior pentru 2G (900 MHz) și eventualele beneficii rezultate din alocarea spectrului de frecvențe cuprins în dividendul digital (800 MHz), care ar putea transforma serviciile de acces la internet la puncte mobile, dintr-un complement al serviciului la puncte fixe într-un concurent real al acestuia, atât din punctul de vedere al vitezei, cât și al funcționalității.

4. Nu sunt îndeplinite criteriile necesare pentru a considera că piața cu amănuntul corespunzătoare serviciilor de acces la internet în bandă largă este concurențială, observațiile transmise referindu-se, în principal, la următoarele aspecte:

a) numărul mare de furnizori de mici dimensiuni prezenți pe piață nu prezintă relevanță din punctul de vedere al situației concurențiale pe piață; în realitate, la nivel național, există doar trei furnizori de servicii de acces la internet în bandă largă importanți din punctul de vedere al acoperirii geografice sau al numărului de clienți;

b) concluzia ANCOM cu privire la existența unor bariere moderate la intrarea și dezvoltarea pe piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă este eronată, deoarece se bazează pe ipoteza menținerii și dezvoltării în continuare a rețelelor aeriene, fără a se lua în considerare măsurile adoptate deja de către unele autorități ale administrației publice locale cu privire la instalarea în subteran a rețelelor de comunicații electronice; astfel, se consideră că, în viitor, nu va mai exista posibilitatea instalării de rețele aeriene, costurile nerecuperabile și, implicit, barierele la intrarea pe piață vor fi mari, iar concurența bazată pe infrastructuri va dispărea;

c) calculul cotelor de piață ale furnizorilor de servicii de acces la internet în bandă largă nu a ținut cont de achizițiile care au avut loc pe piață în ultima perioadă, astfel încât structura pieței nu a fost reflectată în mod corect, în funcție de grupurile din care fac parte furnizorii importanți; astfel, se apreciază că gradul de concentrare a pieței este mult mai mare decât cel prezentat de ANCOM, existând chiar premise de creștere a acestuia în perioada următoare;

d) faptul că S.C. Romtelecom S.A. nu furnizează serviciul de acces la internet în bandă largă pe piața cu amănuntul în mod independent de serviciul de voce poate fi un indiciu al lipsei de concurență pe piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă.

a) ANCOM consideră lipsită de relevanță observația referitoare la faptul că în România există cel mult trei furnizori importanți de servicii de acces la internet, din punct de vedere al acoperirii geografice sau al acoperirii populației, ceilalți furnizori prezenți pe piață nefiind reprezentativi pentru caracterizarea nivelului de concurență de pe piața analizată.

În primul rând, precizăm că existența unui număr de trei furnizori pe o piață este o trăsătură a unei piețe de oligopol și un prim indiciu al concurenței efective pe piață.

În al doilea rând, în cazul serviciilor de acces la internet la puncte fixe, spre deosebire de serviciile de comunicații la puncte mobile, un grad de acoperire geografică sau a populației la nivel național al rețelelor furnizorilor nu reprezintă un criteriu de competitivitate esențial, existența unui număr mare de furnizori care acționează la nivel local sau regional fiind în măsură să creeze presiuni concurențiale importante. De asemenea, ANCOM trebuie să ia în considerare toate aspectele relevante pentru a evalua concurența pe o anumită piață, existența mai multor furnizori care activează în zone restrânse nu poate fi ignorată.

Mai mult, așa cum se poate observa în Expunerea de motive, la efectuarea analizei de piață s-a ținut seama nu doar de numărul de furnizori existenți pe piață, ci și de raportul dintre cotele de piață ale acestora, precum și de gradul de fluiditate și contestabilitate a pieței, evoluția și nivelul tarifelor și a calității serviciilor. De asemenea, ținând cont că o piață concurențială presupune protejarea concurenței, și nu a competitorilor, ANCOM a urmărit în cadrul analizei, în primul rând, dacă sunt protejate interesele utilizatorilor finali în ceea ce privește disponibilitatea, calitatea și nivelul tarifelor serviciilor. Astfel, existența concurenței pe piață are ca prim obiectiv maximizarea beneficiilor utilizatorilor finali, iar nu impunerea unor obligații anumitor furnizori pentru a facilita intrarea pe piață a altora.

În plus, cu caracter general, dorim să precizăm că analiza concurențială realizată de ANCOM nu vizează un anumit furnizor care activează pe o piață, ci piața în ansamblul său, împreună cu caracteristicile acesteia. Din coroborarea tuturor factorilor care influențează concurența pe piață, rezultă dacă pe piața respectivă există sau nu concurență efectivă, și dacă nu, care este furnizorul cu putere semnificativă. Prin urmare, indici precum mărimea furnizorilor ori accesul facil la resurse financiare sunt criterii utilizate în analiza de piață, dar nu sunt singurele. De asemenea, din punctul de vedere al avantajelor de cost sau al economiilor de scară și de scop, acestea sunt analizate la nivelul tuturor furnizorilor.

Prin urmare, concluzia cu privire la faptul că piața de servicii de acces la internet în bandă largă este concurențială nu s-a bazat exclusiv pe numărul mare de furnizori de pe piață.

b) Așa cum este menționat în Expunerea de motive, în lipsa unor planuri concrete și a unor măsuri pe termen lung, la nivel național, pentru un orizont de timp definit, ANCOM consideră că măsurile adoptate de autoritățile administrației publice locale cu privire la instalarea în subteran a rețelelor de comunicații electronice vor avea un impact limitat în ceea ce privește structura pieței pe parcursul perioadei de revizuire. Astfel, având în vedere evoluția pieței de până în prezent, pe baza informațiilor existente și a situației actuale, nu se poate concluziona că, în orizontul de timp de cel mult trei ani, acoperit de analiza de piață, rețelele aeriene vor înceta să existe, iar concurența pe piață se va deteriora, astfel încât S.C. Romtelecom S.A. va fi acela care va fi capabil, într-o măsură apreciabilă, să se comporte independent față de concurenți, clienți sau consumatori. De asemenea, în ciuda opiniilor pesimiste exprimate cu privire la adoptarea Legii privind infrastructura rețelelor de comunicații electronice, considerăm că aceasta va intra în vigoare până la sfârșitul acestui an, creându-se premisele existenței unui cadru predictibil pentru dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice. Pe de altă parte, considerăm că, chiar în condițiile în care vor fi adoptate măsuri de sistematizare a instalării rețelelor de comunicații electronice, dacă aceste măsuri vor respecta principiile obiectivității și proporționalității nu vor influența în mod semnificativ concurența pe piață.

Cu atât mai mult nu se poate afirma că, în prezent, barierele la intrarea pe piață sunt ridicate, așa cum consideră unul dintre respondenți care, pe de altă parte, în contextul preocupării față de evoluția concurenței pe piață pe termen lung, recunoaște în mod indirect că există concurență pe piață. În acest

sens menționăm că, așa cum rezultă din datele statistice raportate de furnizori, atât în semestrul I, cât și în semestrul II ale anului 2009, pe piață au continuat să apară furnizori noi de servicii de acces la internet (36 furnizori nou-intrați în primul semestru și, respectiv, 37 furnizori nou-intrați în semestrul al doilea) utilizând tehnologii de fibră optică, radio sau cablu UTP/FTP.

De asemenea, pe baza datelor statistice transmise de furnizori, s-a observat că, deși în perioada 2006 – 2008 ritmul de creștere a conexiunilor noi prin intermediul tehnologiilor alternative xDSL s-a diminuat (la fel cum s-a întâmplat și în cazul conexiunilor de tip xDSL, fiind o trăsătură a pieței în ansamblu, și nu a dispariției rețelelor aeriene), în semestrul al doilea al anului 2009, numărul de conexiuni noi prin intermediul altor tehnologii decât xDSL a crescut cu 73% față de numărul de conexiuni noi prin aceleași categorii de tehnologii, înregistrat în primul semestru al anului 2009, ponderea acestora în numărul total de conexiuni fiind, de asemenea, în creștere. Prin urmare, informațiile prezentate de unul dintre respondenți prin care se arată că numărul de conexiuni noi furnizate prin intermediul altor tehnologii decât xDSL este din ce în ce mai redus nu sunt corecte.

În orice caz, ANCOM va monitoriza cu atenție orice implicații asupra concurenței generate de schimbările politicii de amplasare a rețelelor de comunicații electronice în interiorul localităților și, în cazul în care condițiile în ceea ce privește structura și evoluția pieței se vor schimba în mod semnificativ, va revizui analiza de piață într-un termen mai scurt decât cel prevăzut inițial.

c) În ceea ce privește observațiile cu privire la cotele de piață ale furnizorilor analizați, precizăm că în calculul acestora au fost incluse conexiunile de acces la internet aparținând tuturor societăților cu care aceștia fuzionaseră până la data de 30 iunie 2009.

De asemenea, în cazul în care cotele de piață ar fi calculate luând în considerare puterea grupului din care fac parte, inclusiv pe baza numărului de conexiuni ale societăților operaționale în semestrul I 2009 și controlate sau care controlează acești furnizori, structura pieței și, respectiv, decalajul dintre primele două clasate nu ar înregistra modificări semnificative, dat fiind că ambii furnizori importanți pe piață au realizat achiziții în această perioadă. Astfel, gradul de concentrare a pieței calculat pe baza cotelor de piață a grupurilor din fac parte S.C. Romtelecom S.A. și, respectiv, S.C. RCS & RDS S.A. ar ajunge la valoarea de 2.758 la data de 30 iunie 2009 și nu ar depăși 2.800, la data de 31 decembrie 2009.

Pe de altă parte, în contextul dat, Autoritatea consideră că un grad ridicat de concentrare a pieței nu este suficient pentru a demonstra că o piață nu este concurențială. De altfel, în cuprinsul Expunerii de motive, dat fiind că s-a demonstrat că structura pieței nu este stabilă în timp, ci fluctuează de la o perioadă la alta, piața fiind departe de a fi saturată și de a prezenta caracteristici cu privire la existența unui furnizor cu putere semnificativă în orizontul de timp al analizei, ANCOM a analizat inclusiv posibilitatea existenței puterii semnificative colective. În acest sens, așa cum s-a prezentat, în afară de existența unui grad relativ ridicat de concentrare a pieței, este necesară demonstrarea existenței unor factori care să favorizeze apariția unei coordonări tacite. O evaluare a acestor factori a arătat faptul că S.C. RCS & RDS S.A. și S.C. Romtelecom S.A. nu au motivația economică necesară pentru a-și coordona în mod tacit comportamentul pe piața serviciilor de acces la internet în bandă largă. Niciunul dintre respondenți nu a furnizat observații care să susțină contrariul.

d) Observațiile transmise de către unul dintre respondenți cu privire la faptul că vânzarea de către S.C. Romtelecom S.A. a serviciului de acces la internet în bandă largă în mod legat cu serviciul de acces la puncte fixe la o rețea publică de telefonie reprezintă un indiciu al lipsei de concurență pe piața analizată sau o consecință a „poziției” furnizorului pe această piață sunt cel puțin contradictorii și lipsite de relevanță în contextul actual al analizării situației concurențiale pe piața cu amănuntul.

În primul rând, trebuie menționat că vânzarea legată, la fel ca vânzarea la pachet a unor servicii, nu este considerată *per se* o practică anticoncurențială, nici chiar în cazul unui furnizor cu putere semnificativă, ci, în general, aceasta este o decizie comercială a unei societăți, dictată îndeosebi de rațiuni de ordin tehnic sau de eficiență. Prin urmare, cu atât mai mult, o astfel de practică nu poate

reprezenta un indiciu al lipsei de concurență pe o anumită piață, mai ales dacă serviciul comercializat pe piața respectivă este serviciul care „se leagă” („the tying product”).

În al doilea rând, un posibil efect anticoncurențial al vânzării legate de servicii ar putea apărea în cazul în care un furnizor cu putere semnificativă pe o anumită piață urmărește să-și utilizeze puterea de piață pe o altă piață, strâns legată de prima, prin condiționarea vânzării serviciului furnizat pe prima piață de vânzarea serviciului de pe cea de-a doua piață (pentru care urmărește să-și crească vânzările și, implicit puterea de piață), și nu invers, așa cum se întâmplă în cazul celor două categorii de servicii ale S.C. Romtelecom S.A.

Astfel, vânzarea legată a serviciilor de acces la internet cu servicii de telefonie la puncte fixe de către S.C. Romtelecom S.A., furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor „legate” – serviciile de acces la puncte fixe, cu scopul creșterii volumului de vânzări de servicii de voce poate reprezenta, mai degrabă, o practică de a-și menține puterea de piață pe care o deține pe piața serviciilor de acces la puncte fixe la o rețea publică de telefonie, decât o dovadă a unei poziții dominante pe piața serviciilor de acces la internet în bandă largă.

În același timp, amintim faptul că vânzarea de servicii legate este o practică întâlnită până de curând inclusiv în rândul operatorilor de rețele publice mobile, care comercializau servicii de telefonie la puncte fixe în mod legat cu serviciile de acces la internet la puncte mobile.

II. Observații privind identificarea pieței relevante corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură, analiza situației concurențiale pe această piață și identificarea furnizorului cu putere semnificativă

1. În condițiile în care piața cu amănuntul analizată este caracterizată de concurență efectivă, nu este necesară definirea unei piețe relevante de gros pentru servicii de acces la elemente de infrastructură, pe care să fie impuse măsuri de reglementare.

Față de această observație, subliniem faptul că analiza pieței cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă s-a realizat în următoarele ipoteze:

i) existența și menținerea reglementării *ex ante* a pieței serviciilor de acces la elemente de infrastructură;

ii) absența reglementării *ex ante* a pieței de gros a accesului în bandă largă.

Astfel, concluzia că atât în prezent, cât și prospectiv (în orizontul de timp al analizei de piață), piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă se menține concurențială are la bază inclusiv menținerea măsurilor de reglementare a accesului la elemente de infrastructură. Cu alte cuvinte, atât nivelul ridicat de concurență bazat pe infrastructuri, cât și menținerea reglementării accesului total sau partajat la bucla locală a S.C. Romtelecom S.A., în condițiile introducerii tarifelor orientate pe costuri pentru accesul la bucla locală au reprezentat argumente pentru a considera că, la nivelul pieței cu amănuntul, nu vor exista condiții pentru manifestarea puterii semnificative pe piață în orizontul de timp al analizei de piață. Analiza pieței cu amănuntul realizată de Autoritate nu a arătat că reglementarea accesului la bucla locală nu este necesară. Mai mult, Autoritatea consideră că menținerea reglementării pieței de gros din amonte, în condițiile absenței reglementării pieței de gros intermediare reprezintă un factor important pentru a asigura condițiile necesare pentru ca, din punct de vedere prospectiv, chiar și în prezența unor riscuri cum ar fi creșterea gradului de concentrare a pieței, să fie asigurate premisele necesare menținerii unui anumit nivel de concurență pe piața cu amănuntul.

2. Serviciile de acces la subbucla locală nu sunt substituibile cu serviciile de acces la bucla locală, dar cu toate acestea ar trebui incluse în piață „ab initio”, pe baza reglementărilor europene.

Referitor la această observație contradictorie, menționăm că, așa cum se știe, decizia de a include sau nu două servicii în aceeași piață relevantă a produsului se bazează, în principal, pe realizarea unei analize de substituibilitate a cererii și a ofertei.

De asemenea, în funcție de specificul serviciilor, două servicii pot fi considerate ca fiind în aceeași piață relevantă pe baza îndeplinirii exclusiv a criteriului substituibilității ofertei. Astfel, chiar dacă presupunem că, din punctul de vedere al substituibilității cererii, serviciile de acces la bucla locală nu sunt substituibile cu serviciile de acces la subbucla locală, un operator care furnizează acces este capabil de a trece de la furnizarea accesului la bucla locală la furnizarea accesului la subbucla locală și invers, prin instalarea unui repartitor intermediar. Cele două oferte se bazează pe aceeași infrastructură, greu de duplicat de către un operator nou intrat, din cauza costurilor ridicate cu dezvoltarea rețelei de acces. Prin urmare, așa cum se specifică în Expunerea de motive, pe baza substituibilității ofertei, ANCOM consideră că accesul la bucla locală și accesul la subbucla locală fac parte din aceeași piață relevantă a produsului.

În cazul în care opinia respondentului referitoare la faptul că cele două servicii nu sunt substituibile din punctul de vedere al cererii este determinată de modul în care serviciul de subbucla locală este definit în prezent din punct de vedere tehnic, menționăm că o eventuală includere *ab initio* a serviciilor de acces la subbucla locală în piața relevantă a produsului nu ar schimba concluziile analizei.

3. Serviciile de acces la bucla locală din cablu UTP/FTP nu trebuie incluse în piața relevantă a serviciilor de acces la elemente de infrastructură, având în vedere că nu au fost prezentate suficiente argumente în acest sens.

În primul rând, menționăm faptul că în Raportul OAREC privind autofurnizarea, la care face referire unul dintre respondenți, testul recomandat de Comisia Europeană cu ocazia unor serii de notificări ale pieței nr. 5 din Recomandarea CE, pentru a se demonstra influența constrângerilor indirecte de la nivelul pieței cu amănuntul este invocat cu scopul de a fi prezentate deficiențele aplicabilității acestuia, subliniindu-se necesitatea adaptării criteriilor și a datelor de piață la condițiile existente pe piața analizată.

În orice caz, pentru clarificarea aspectelor pe care Autoritatea le-a avut în vedere la includerea serviciilor de acces la bucla locală de cablu UTP/FTP în piața relevantă de gros, menționăm următoarele:

1. Serviciile de acces la internet în bandă largă la puncte fixe furnizate prin intermediul suportului de cablu UTP/FTP sunt în măsură să impună suficiente constrângeri concurențiale la nivelul pieței cu amănuntul, astfel încât au fost considerate incluse în aceeași piață relevantă cu serviciile furnizate utilizatorilor finali prin intermediul tehnologiilor xDSL, fibră optică, cablu coaxial și radio.

2. Așa cum se cunoaște, piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură este o piață noțională, care nu ar putea exista în practică în absența impunerii de măsuri de reglementare *ex ante* în sarcina unui furnizor care operează o rețea locală de acces. Prin urmare, pentru analiza constrângerilor pe care furnizorii alternativi, prin intermediul suportului de cablu UTP/FTP, le exercită asupra accesului la bucla locală de cupru este necesar să fie luate în considerare constrângerile indirecte de la nivelul pieței cu amănuntul (plecând de la premisa că în absența reglementării nu ar mai exista concurența între cele două tipuri de infrastructuri la nivelul pieței cu amănuntul).

3. În opinia ANCOM, în cazul în care un furnizor monopolist ipotetic ar crește tariful accesului la bucla locală, atunci prețul conexiunilor în bandă largă furnizate la nivelul pieței cu amănuntul prin intermediul accesului la bucla locală ar crește, iar utilizatorii finali ar fi stimulați să achiziționeze conexiuni prin cablu UTP/FTP. Ca urmare a creșterii prețului accesului la bucla locală, numărul de bucle locale achiziționate de către operatorii alternativi ar scădea. Influența relativă a constrângerii indirecte de preț depinde de doi factori principali: (i) ponderea costului cu accesul la bucla locală în costul total al furnizării unei conexiuni în bandă largă și (ii) amploarea substituibilității cererii între conexiunile de cablu UTP/FTP și conexiunile de acces în bandă largă furnizate prin intermediul accesului la bucla locală.

În timp ce informațiile de piață (structura numărului de conexiuni în funcție de tipul de tehnologie de acces) oferă dovezi cu privire la substituibilitatea, din punctul de vedere al cererii, între conexiunile de cablu UTP/FTP și conexiunile în bandă largă furnizate prin intermediul accesului la bucla locală (de

exemplu conexiunile ADSL), ponderea costului accesului la bucla locală în costurile totale cu furnizarea unei conexiuni ADSL, conform estimărilor ANCOM, este între 40 - 60%, în funcție de tipul și modalitatea de tarifare a conexiunii în bandă largă și de tipul serviciului de acces la bucla locală utilizat. Ponderea costurilor sugerează că, la nivelul pieței cu amănuntul, impactul constrângerii concurențiale indirecte este semnificativ astfel încât creșterea prețului la nivelul pieței de gros să fie neprofitabilă.

De asemenea, subliniem faptul că o eventuală decizie de neincluere a serviciilor de acces la bucla locală de cablu UTP/FTP în piața relevantă a serviciilor de acces la elemente de infrastructură nu ar avea ca efect modificarea substanțială a concluziilor analizei.

4. Serviciile furnizate prin intermediul rețelelor de cablu coaxial ar trebui incluse în piața relevantă a serviciilor de acces la elemente de infrastructură, pe baza constrângerilor indirecte exercitate de la nivelul pieței cu amănuntul.

Așa cum s-a arătat în Expunerea de motive, accesul la bucla locală din cablu coaxial nu poate impune suficiente constrângeri tarifare directe pentru a fi incluse în piața relevantă analizată. În primul rând, din punct de vedere tehnic nu este posibilă degruparea buclei locale din cablu coaxial în vederea furnizării unor servicii de acces substituibile cu serviciile de acces la bucla locală de cupru.

Astfel, transmisia semnalelor pe rețelele de acces de cablu coaxial se realizează pe infrastructuri de tip Hybrid Fibre-Coaxial (HFC), utilizându-se tehnologiile menționate de standardele DOCSIS. Porțiunea de fibră optică, de la CMTS (Cable Modem Termination System) până la un punct intermediar – de regulă un cabinet stradal aflat în apropierea zonei deservite, este caracterizată de un singur suport fizic, utilizat partajat pentru transmiterea de semnale către toți abonații din zona deservită. Capacitatea unui echipament CMTS este, de regulă, de ordinul sutelor/miilor de abonați.

La nivelul cabinetului stradal are loc transformarea transmisiei de semnale din transmisie optică în transmisie electrică. Suportul fizic utilizat în continuare pentru transmisia electrică este cablul coaxial. Distanța maximă de transmisie permisă de cablul coaxial fără necesitatea filtrării semnalului este de aproximativ 100 m.

Porțiunea de cablu coaxial se poate subîmpărți în două segmente: un segment de transport și unul de distribuție. Astfel, un cablu coaxial care iese din cabinetul stradal (pot fi mai multe, către mai multe grupe de abonați) continuă să transporte semnalul util pentru mai mulți abonați. Atunci când cablul ajunge în vecinătatea unui abonat o ramificație către acel abonat este creată. Astfel, segmentul de distribuție, cel într-adevăr dedicat unui singur abonat este cel delimitat de NTU (network termination unit) și de ultimul splitter/ultima ramificație. Lungimea acestui segment final este de multe ori de ordinul câtorva metri/zeci de metri. În plus, la acest punct se poate furniza o soluție de acces exclusiv pentru accesul la abonații ale căror segmente dedicate se ramifică la acel punct.

Având în vedere aspectele de mai sus, accesul unui operator alternativ la rețeaua locală de cablu coaxial a unui alt operator nu se poate realiza din punct de vedere tehnic, îndeosebi datorită constrângerilor legate de amplificarea de semnal, în condiții tehnice și economice comparabile cu accesul la bucla locală de cupru.

5. Afirmațiile referitoare la stadiul incipient de dezvoltare a rețelei de tip NGA a S.C. Romtelecom S.A. incluse în cadrul Expunerii de motive nu sunt corecte, având în vedere planurile de modernizare a rețelei prezentate de furnizor în cadrul unor declarații de presă.

Așa cum se menționează în Expunerea de motive, la data realizării analizei de piață, conform informațiilor oficiale transmise ANCOM de către S.C. Romtelecom S.A., nu exista niciun calendar oficial al S.C. Romtelcom S.A. în vederea migrației către o rețea de tip NGN. Prin urmare, concluziile analizei au avut la bază situația actuală și previzionată comunicată de furnizor în mod oficial ANCOM.

6. Aplicarea testului celor 3 criterii pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, în condițiile pieței cu amănuntul concurențiale din România, ar avea ca rezultat eliminarea acesteia din lista piețelor relevante susceptibile de reglementare *ex ante* și, implicit, retragerea măsurilor de reglementare impuse în sarcina S.C. Romtelecom S.A., având în vedere că primul criteriu, existența unor bariere ridicate și netranzitorii la intrarea pe piață, nu ar fi îndeplinit.

Întrucât piața corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură este inclusă în Recomandarea CE, corespunzând pieței nr. 4, ANCOM nu are obligația de a aplica testul celor trei criterii. Astfel, pentru piețele incluse în Anexa la Recomandarea CE se prezumă că cele trei criterii sunt îndeplinite în mod cumulativ. Cu toate acestea, o autoritate de reglementare poate decide să aplice testul celor 3 criterii chiar și cu privire la aceste piețe, atunci când consideră că circumstanțele naționale specifice o justifică.

Astfel, aplicarea testului celor 3 criterii pe o piață reglementată, inclusă în Recomandarea CE, în scopul evaluării necesității menținerii acesteia ca piață relevantă susceptibilă de reglementare *ex ante*, se poate realiza în cazul în care datele de piață oferă indicii cu privire la evoluția pieței analizate către concurență efectivă, la existența unor bariere scăzute la intrarea pe piață sau cu privire la faptul că aplicarea legislației din domeniul concurenței este suficientă pentru remedierea problemelor concurențiale identificate.

Pe de altă parte, conform prevederilor în vigoare la nivel european, Comisia Europeană impune ca pe piețele susceptibile de a fi reglementate *ex ante* să se realizeze o analiză a situației concurențiale în vederea identificării puterii semnificative pe piața respectivă. În mod practic, analiza situației concurențiale abordează existența barierelor la intrarea pe piață și evaluarea concurenței potențiale, primele dintre cele 3 criterii care trebuie îndeplinite de o piață pentru a fi considerată relevantă pentru reglementarea *ex ante*. Astfel, în cazul în care condițiile de pe piață ar fi de așa natură încât să rezulte că nu mai există un furnizor cu putere semnificativă, astfel încât obligațiile impuse în sarcina furnizorului respectiv să poată fi retrase, aceste concluzii reies chiar din analiza situației concurențiale a pieței respective. În plus, în ceea ce privește aplicarea legislației din domeniul concurenței pentru remedierea problemelor concurențiale identificate, având în vedere aceste probleme și obligațiile complexe de reglementare propuse a fi impuse pentru remedierea acestora (obligația de control al tarifelor, publicarea ofertei de referință, obligația de furnizarea a accesului și a unor facilități asociate), considerăm că doar aplicarea normelor din domeniul concurenței nu este suficientă. Prin urmare, ANCOM nu a considerat necesară aplicarea testului celor 3 criterii în acest caz deoarece nu există suficiente indicii care să determine neîndeplinirea unuia dintre aceste criterii.

7. Analiza concurenței pe piața de gros a serviciilor de acces la elemente de infrastructură ar trebui să ia în considerare cotele de piață calculate pe baza circuitelor active furnizate exclusiv pentru servicii de acces la internet în bandă largă, adică fără a include numărul de circuite active folosite exclusiv pentru servicii de voce.

Având în vedere că piața relevantă identificată include serviciile de acces total sau partajat la bucla și subbucla locală din fire metalice torsadate de cupru, serviciile de acces la bucla locală de la nivelul cabinetelor stradale până la care este instalată fibră optică (FTTC/FTTN), în cazul în care segmentul terminal este constituit din fire metalice de cupru sau din cablu UTP/FTP, serviciile de acces la bucla locală de la nivelul clădirilor până la care este instalată fibră optică (FTTB), în cazul în care segmentul terminal este constituit din fire metalice de cupru sau din cablu UTP/FTP, serviciile de acces la bucla locală de fibră optică (FTTH), pentru servicii de acces la internet și *pentru servicii de voce*, în mod evident, cotele de piață sunt calculate pe baza numărului de circuite de buclă locală active (conectate la abonați) prin intermediul cărora se pot furniza astfel de servicii, incluzând circuitele auto-furnizate.

III. Observații privind piața relevantă de gros corespunzătoare serviciilor de acces în bandă largă.

1. Având în vedere că, în Recomandarea CE, piața serviciilor de acces în bandă largă este identificată ca piață relevantă susceptibilă de reglementare *ex ante* (piața nr. 5), este necesară definirea și analizarea acesteia, desemnarea S.C. Romtelecom S.A. ca furnizor cu putere semnificativă și impunerea obligației de a furniza servicii de acces de tip „bitstream” la internet, la tarife orientate pe costuri.

Punctul de plecare al oricărei analize de piață, așadar inclusiv al analizei pieței de gros a serviciilor de acces în bandă largă, îl reprezintă piața relevantă cu amănuntul corespunzătoare, în cazul de față piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă. De asemenea, trebuie luate în considerare și eventualele reglementări existente pe piețele din amonte corespunzătoare, în cazul de față pe piața accesului la elemente de infrastructură. **Practic, orice reglementare la nivelul unei piețe de gros este necesară și justificată dacă are ca efect beneficii reale pentru utilizatori, cum ar fi stimularea concurenței pe piața cu amănuntul corespunzătoare.**

În ceea ce privește piețele relevante incluse în Recomandarea CE și, în mod particular, piața de gros a serviciilor de acces în bandă largă (inclusiv acces de tip „bitstream” la bucla locală), Comisia Europeană a considerat necesară menținerea acestei piețe în lista piețelor susceptibile de reglementare *ex ante* pe baza faptului că piața cu amănuntul corespunzătoare, (piața cu amănuntul a serviciilor de acces la internet în bandă largă) nu este concurențială în absența implementării unor reglementări *ex ante* la nivelul piețelor de gros corespunzătoare, inclusiv a pieței serviciilor de acces în bandă largă. Această concluzie s-a bazat pe analiza circumstanțelor din majoritatea statelor membre (în care, așa cum se poate observa din informațiile prezentate de Autoritate în Expunerea de motive, structura și caracteristicile piețelor sunt foarte diferite de cele din România). Cu toate acestea, în măsura în care există circumstanțe naționale specifice, autoritățile naționale de reglementare pot dovedi că nu este necesară reglementarea acestor piețe. Practic, în final, scopul cadrului de reglementare european este de a crea o piață de comunicații electronice concurențială, în beneficiul utilizatorilor finali. Atât timp cât aceste deziderate sunt atinse la nivel național, prin intermediul unor instrumente alternative, sau piața, prin forțele proprii, asigură respectarea acestor obiective, reglementarea nu mai este necesară.

Astfel, ANCOM a considerat adecvat ca, datorită circumstanțelor specifice ale pieței din România (recunoscute, de altfel, și la nivel european), să evalueze mai întâi eficacitatea concurenței la nivelul pieței cu amănuntul, în scopul de a stabili dacă se impune reglementarea *ex ante* a accesului în bandă largă la nivelul pieței de gros. Așadar, subliniem că abordarea ANCOM în ceea ce privește piața de gros a serviciilor de acces în bandă largă nu contrazice și nu deviază în niciun fel de la principiile fundamentale ale reglementării și, implicit, nu contrazice principiile Comisiei Europene. În mod evident, în cazul în care circumstanțele pieței din România ar fi fost similare cu cele identificate de Comisia Europeană în analiza care a stat la baza identificării piețelor relevante din Recomandarea CE, analiza concurențială a pieței cu amănuntul (în absența reglementării *ex ante* a pieței de gros a serviciilor de acces în bandă largă) nu ar fi fost necesară. ANCOM ar fi considerat că problemele concurențiale de la nivelul pieței cu amănuntul (în absența reglementării *ex ante* a pieței de gros a serviciilor de acces în bandă largă) ar fi fost deja identificate în analiza Comisiei Europene, astfel încât nu s-ar fi considerat necesar ca Autoritatea să repete același exercițiu⁴. Așadar, ar fi fost suficient pentru ANCOM să evalueze piața cu amănuntul doar în scopul definirii pieței relevante în funcție de specificul național, pentru ca ulterior să adreseze în mod

⁴ A se vedea "Abordarea CE cu privire la identificarea piețelor relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante* din cadrul Documentului de lucru al CE, Nota Explicativă, care însoțește Recomandarea CE privind piețele relevante de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice susceptibile de a fi reglementate *ex ante*, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (a doua ediție), {{C(2007) 5406}}. A se vedea, de asemenea, raportul furnizat CE cu privire la definirea piețelor relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante*, de către Cave, M., Stumpf, U. and Valletti, T., - „Revizuirea anumitor piețe incluse în Recomandarea CE privind piețele relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante*”, Raport Independent, 2006 ("Raportul Expertilor în Economie" pentru Comisia UE)."

direct piața de gros a serviciilor de acces în bandă largă, analizând situația concurențială în vederea evaluării necesității desemnării furnizorilor cu putere semnificativă și impunerii de obligații *ex ante*.

În concluzie, aplicând principiile enunțate mai sus, având în vedere nivelul ridicat actual și previzionat al concurenței bazate pe infrastructuri (prin intermediul rețelelor proprii de acces) de la nivelul pieței cu amănuntul din România, disponibilitatea accesului la bucla locală (adică, menținerea reglementării pieței de gros din amonte), absența reglementării *ex ante* a pieței de gros de acces în bandă largă, precum și impactul pozitiv așteptat în urma introducerii tarifelor orientate pe costuri pentru accesul la bucla locală, ANCOM consideră că introducerea unor reglementări *ex ante* privind serviciile de gros de acces la servicii în bandă largă nu este o măsură necesară sau justificată, cel puțin pentru orizontul de timp al analizei de piață.

Exemple de analize asemănătoare pot fi identificate chiar în cazul unor piețe de acces la bucla locală revizuite în alte state membre - cum ar fi revizuirea pieței serviciilor de acces în bandă largă de către autoritatea de reglementare din Austria (RTR), dar și pe alte piețe, cum ar fi piața serviciilor de acces și originare la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, care era inclusă inițial în Recomandarea Comisiei Europene 2003/311/CE.

Astfel, în cazul pieței de gros a serviciilor de acces și originare la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, Comisia Europeană a utilizat un raționament similar cu cel al ANCOM în cazul pieței de gros a serviciilor de acces în bandă largă, în sensul că, dacă gradul de concurență la nivel de infrastructuri care se manifestă pe piața cu amănuntul a serviciilor de acces la puncte mobile la rețelele publice de telefonie poate genera acele rezultate competitive așteptate, intervenția prin măsuri de reglementare *ex ante* nu se mai justifică.

De asemenea, în cazul analizei pieței serviciilor de acces în bandă largă din Austria, autoritatea de reglementare a concluzionat că, în ceea ce privește serviciile furnizate utilizatorilor finali - persoane fizice, acestea determină o piață cu amănuntul distinctă, care tinde către concurență efectivă (s-a demonstrat că nu este îndeplinit testul celor 3 criterii), chiar și în absența reglementării pieței de gros a serviciilor de acces în bandă largă⁵ și, prin urmare, în mod corespunzător, definirea și analiza pieței de gros s-a realizat numai în ceea ce privește serviciile de acces la internet în bandă largă pentru utilizatorii finali - persoane juridice. Comisia Europeană nu a transmis nicio observație referitoare la modalitatea de analiză aplicată de RTR, ci exclusiv la aspecte legate de neîndeplinirea unor criterii, cum ar fi cele de substituibilitate între diferite servicii.

2. Afirmația ANCOM conform căreia nu există cerere latentă pentru servicii de acces la internet în bandă largă nu este corectă, având în vedere că există furnizori care și-au exprimat intenția de a utiliza astfel de servicii.

Așa cum se poate lesne constata, numărul mic de operatori care se bazează pe serviciile de acces la bucla locală își concentrează eforturile în sensul furnizării de servicii utilizatorilor din zonele urbane, în mare parte pentru că marjele de profit, în situația în care s-ar adresa întregii piețe, ar fi relativ mici, dată fiind concurența eficientă determinată de prezența operatorilor cu rețele de acces îndeosebi în zonele urbane, coroborat cu un nivel scăzut al cererii de servicii de acces la internet în bandă largă în zonele rurale. De altfel, chiar în cuprinsul observațiilor transmise, respondenții recunosc că viabilitatea furnizării de servicii de acces la internet în bandă largă este dependentă de numărul de clienți, economiile de scară și de scop având un rol important în acest sens.

ANCOM nu contestă existența unor posibile solicitări de oferte de servicii de bitstream sau de alte servicii de acces în bandă largă, cu caracter informativ, din partea furnizorilor alternativi adresate anumitor operatori, ale căror rețele permit în mod evident, din punct de vedere tehnic, furnizarea unor astfel de servicii. Însă, în același timp, este important de subliniat că, atunci când au fost solicitate, niciun furnizor, potențial cumpărător al unor astfel de servicii, nu a transmis Autorității informații concrete cu privire la scopul și condițiile în care ar utiliza eventuale servicii de acces la servicii în bandă largă

⁵ A se vedea cazul AT/2009/0970, "Piața serviciilor de acces în bandă largă în Austria".

reglementate, astfel încât să poată fi realizată o analiză-cost beneficiu a unei eventuale decizii de reglementare în ipoteza existenței unei cereri latente reale.

De asemenea, așa cum se menționează explicit în Expunerea de motive, afirmația ANCOM are în vedere piața în ansamblu, mai exact, faptul că nu există cerere viabilă de servicii de acces în bandă largă la nivel național, adică inclusiv în zonele rurale, și nu doar în anumite zone urbane, astfel încât să fie justificată necesitatea impunerii unei obligații de acces, din perspectiva unei analize cost - beneficiu.

IV. Observații cu privire la obligații ce urmează a fi impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură

1. Doi respondenți consideră că prin impunerea unui termen de notificare cu doi ani în avans în cazul desființării unui repartitor principal sau intermediar se restrânge posibilitatea S.C. Romtelecom S.A. de a se adapta și de a concura pe o piață dinamică și extrem de concurențială și se solicită reducerea acestuia la 6 sau 12 luni, în timp ce restul respondenților, pornind de la necesitatea asigurării predictibilității necesare și recuperării investiției realizate, precum și de la prevederile proiectului de Recomandare a Comisiei Europene privind reglementarea accesului la rețelele de acces de generație următoare (NGA), solicită mărirea acestuia la 5 ani.

Având în vedere necesitatea asigurării predictibilității necesare operatorilor al căror model se bazează pe serviciile de acces la bucla locală, ANCOM a propus impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a notifica desființarea unui repartitor principal sau intermediar cu cel puțin 2 ani înainte de realizarea acestei operațiuni. Așa cum precizăm, în cadrul consultării publice, comentariile primite au fost atât în sensul reducerii, cât și creșterii acestui termen. Astfel, pornind de la argumentele aduse de respondenți, decizia ANCOM trebuie să asigure un echilibru în ceea ce privește asigurarea posibilității S.C. Romtelecom S.A. de a se adapta și a concura pe o piață dinamică și extrem de concurențială, precum și asigurarea predictibilității necesare și recuperării investiției realizate de către operatorii alternativi.

De asemenea, Comisia Europeană propune în proiectul de Recomandare privind reglementarea accesului la NGA informarea operatorilor cu cel puțin 5 ani înainte de desființarea punctelor de interconectare relevante (repartitoarele principale sau intermediare), cu excepția cazurilor în care operatorul cu putere semnificativă pe piața de acces la elemente de infrastructură oferă servicii active de acces echivalente (ex. servicii de acces de tip bitstream).

În expunerea de motive la proiectele de măsuri, ANCOM a precizat că, este improbabil ca, în orizontul de timp al analizei de piață, S.C. Romtelecom S.A. să renunțe la repartitoarele principale care nu vor mai fi necesare într-o arhitectură viitoare a rețelei bazată pe FTTC (în locațiile în care a început să instaleze infrastructură de fibră optică până la nivelul cabinetelor stradale). Cu alte cuvinte, este de așteptat ca o parte din abonații existenți în acest moment să rămână conectați la echipamentele MDF, în timp ce o altă parte să fie conectați la nivelul ONU. De altfel, din informațiile deținute de ANCOM, S.C. Romtelecom S.A. nu va desființa vreun repartitor principal sau intermediar în anul 2010.

Ținând cont și de dezvoltarea limitată până în acest moment a serviciilor de acces la bucla locală, precum și de probabilitatea scăzută a desființării de repartitoare principale sau intermediare în orizontul acestei analize de piață, ANCOM consideră că termenul propus asigură cel mai bun echilibru între obiectivele antagonice precizate mai sus, asigurând o predictibilitate acceptabilă operatorilor interesați să achiziționeze servicii de acces necondiționat la bucla locală.

În plus, ținând cont și de principiile din proiectul de Recomandare privind NGA, ANCOM va permite S.C. Romtelecom S.A. posibilitatea de a desființa repartitoare principale sau intermediare într-un termen care poate fi mai mic de 2 ani, cu condiția de a oferi Beneficiarilor servicii active de acces echivalente (ex. servicii de acces de tip „bitstream”). Referitor la furnizarea acestor servicii, dacă S.C. Romtelecom S.A. va dori să beneficieze de respectiva opțiune, ANCOM precizează că aceasta va avea

obligații similare de furnizare a serviciilor respective cu cele de furnizare a serviciilor de acces necondiționat la bucla locală.

În condițiile în care cererea pentru serviciile de acces la bucla locală va înregistra o creștere semnificativă, ANCOM va reanaliza această prevedere din perspectiva obiectivului referitor la asigurarea predictibilității necesare și recuperării investiției realizate de către operatorii interesați să achiziționeze servicii de acces la bucla locală.

2. Doi respondenți propun fie eliminarea obligației de a notifica modernizările din rețeaua de acces cu 12 luni în avans, fie reducerea acestui termen la 6 luni, precum și reducerea termenului de notificare în cazul în care S.C. Romtelecom S.A. aduce modificări rețelei sau spațiilor în care se furnizează accesul necondiționat la bucla locală de la 12 luni la 6 luni.

Conform măsurilor supuse consultării publice, ANCOM a propus **menținerea** în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a notifica Beneficiarilor orice modificare adusă rețelei sale sau spațiilor în care se furnizează accesul necondiționat la bucla locală, care le-ar putea afecta serviciile furnizate, într-un termen ce nu poate fi mai scurt de 12 luni înainte de efectuarea modificării în cauză. De asemenea, referitor la planurile de modificare a rețelei de acces determinată de modernizarea rețelei de acces (incluzând aici instalarea de fibră optică în rețeaua de acces până la nivelul cabinetelor stradale), ANCOM a considerat necesară **menținerea** în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a publica în ORA aceste planuri cu cel puțin 12 luni înaintea realizării modificării în cauză.

Așadar, cele două obligații precizate mai sus reprezintă în fapt o continuare a regimului existent referitor la asigurarea unui cadru transparent pentru realizarea accesului la bucla locală, asigurând în acest fel predictibilitatea necesară operatorilor care achiziționează sau intenționează să achiziționeze astfel de servicii. De asemenea, nefiind o obligație nouă în sarcina S.C. Romtelecom S.A., nu este afectată nici activitatea acestuia de modernizare a rețelei de acces, programul existent de migrare către rețele de acces de nouă generație putând fi continuat fără necesitatea vreunui decalaj determinat de respectarea acestor obligații.

3. În ceea ce privește termenele pentru punerea la dispoziție a buclei locale, un respondent consideră necesară creșterea acestora atât pentru cazurile de punere la dispoziție a buclei locale care nu necesită construirea de noi segmente de circuit sau efectuarea unor lucrări suplimentare, precum și pentru cazurile de punere la dispoziție a buclei locale care necesită construirea de noi segmente.

Astfel, în primul caz, respondentul precizează că termenul de punere la dispoziție a serviciilor de acces la internet în bandă largă pe piața cu amănuntul este de 5 zile, S.C. Romtelecom S.A. fiind în această într-o situație defavorabilă față de restul operatorilor care solicită servicii de acces necondiționat la bucla locală.

Conform proiectului de decizie supus consultării publice, procedura de efectuare a comenzilor a accesului necondiționat la bucla locală presupune trei etape, după cum urmează:

- etapa I (între prima și a 2-a zi): solicitarea de către Beneficiar a furnizării accesului necondiționat la bucla locală (efectuarea comenzii), confirmarea automată a primirii comenzii de către S.C. Romtelecom S.A., generată de sistemul electronic de procesare a solicitărilor, în ziua efectuării comenzii, precum și întocmirea de către S.C. Romtelecom S.A. a unui raport cu privire la comanda respectivă, în termen de o zi lucrătoare de la primirea acesteia;

- etapa a II-a (a 2-a zi): comanda devine fermă;

- etapa a III-a (între a 2-a zi și a 3-a sau a 8-a zi, în cazul în care este necesară conectarea unor segmente de fire metalice deja instalate sau instalarea unor segmente de fire metalice pe infrastructura existentă): începerea punerii la dispoziție a buclei locale sau subbuclei locale, efectuarea testelor cu privire la serviciile de comunicații electronice furnizate pe bucla locală sau subbucla locală și începerea furnizării serviciului de comunicații electronice de către Beneficiar.

După cum s-a precizat în expunerea de motive, necesitatea reducerii termenului maxim de punere la dispoziție a buclei locale sau subbuclei locale este determinată de propunerea de modificare a procedurii de efectuare a comenzilor de punere la dispoziție a buclei locale sau subbuclei locale. Astfel, întrucât comenzile sunt plasate prin intermediul sistemului eCare, nu mai este necesară o zi pentru confirmarea de primire a comenzii, aceasta fiind realizată automat și imediat de către sistem. Ulterior, ANCOM a precizat că furnizarea de către S.C. Romtelecom S.A. a raportului cu privire la comanda respectivă poate fi realizată într-o zi lucrătoare, iar punerea la dispoziție a buclei sau subbuclei locale urmând a fi realizată în cea de-a treia zi lucrătoare.

De asemenea, ANCOM considera că propunerea de scădere a acestui termen la nivelul termenului realizat de către S.C. Romtelecom S.A. în ceea ce privește furnizarea serviciilor acces la internet în bandă largă pe piața cu amănuntul era în scopul de a asigura că S.C. Romtelecom S.A. nu discriminează în favoarea propriilor servicii furnizate pe piața cu amănuntul (ori a serviciilor furnizate persoanelor din același grup). Referitor la acest aspect, precum și la observația primită de la un respondent în ceea ce privește discriminarea S.C. Romtelecom S.A. față de restul operatorilor care solicită servicii de acces necondiționat la bucla locală, ANCOM precizează că, în fapt, furnizarea, inclusiv de către S.C. Romtelecom S.A., a serviciilor pe piața cu amănuntul presupune o serie de activități suplimentare furnizării serviciilor de acces necondiționat la bucla locală ceea ce va determina ca, în practică, termenul de punere la dispoziție a serviciilor la nivelul pieței cu amănuntul să fie mai mare de 3 zile.

Având în vedere cele precizate mai sus, ANCOM va menține termenul de 3 zile lucrătoare propus inițial.

În ceea ce privește situațiile în care este necesară efectuarea unor lucrări suplimentare, ANCOM precizează, în primul rând, că au fost eliminate din sfera serviciilor reglementate cazurile în care este necesară construirea de canalizație sau stâlpi pe o distanță de maximum 300 de metri sau, în cazul localităților rurale, pe o distanță de maximum 500 de metri, pentru a ajunge la punctul terminal al rețelei aflat la punctul de prezență a abonatului, în sarcina S.C. Romtelecom S.A. rămânând doar obligația de conectare a unor segmente de fire metalice deja instalate sau de instalare a unor segmente de fire metalice pe infrastructura existentă. De asemenea, după cum rezultă din indicatorii statistici publicați de către S.C. Romtelecom S.A., conform Anexei nr. 5 din Decizia președintelui ANRC nr. 1.098/2004 privind principiile și condițiile ofertei de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală, cu modificările și completările ulterioare, până în acest moment nu au existat solicitări de furnizare de servicii de acces necondiționat la bucla locală care să necesite lucrări suplimentare.

În aceste condiții, ANCOM va menține termenul propus inițial pentru efectuarea lucrărilor suplimentare precizând că eventuala eliberare cu întârziere a aprobărilor și autorizațiilor necesare nu va fi luată în considerare în calculul termenului final. De asemenea, pe măsură ce vor apărea solicitări de furnizare de servicii de acces necondiționat la bucla locală care să necesite lucrări suplimentare, ANCOM va analiza datele puse la dispoziție de S.C. Romtelecom S.A. referitoare la termenele de furnizare în aceste situații, ajustând aceste termene, acolo unde este cazul.

4. Un respondent consideră necesară creșterea termenelor de remediere a defecțiunilor întrucât termenele de pe piața cu amănuntul realizate de S.C. Romtelecom S.A. în trimestrul IV 2009 sunt mai mari decât termenele propuse în decizie, S.C. Romtelecom S.A. fiind în această situație discriminat față de ceilalți operatori.

De asemenea, același respondent precizează că prin impunerea unui termen unic pentru remedierea defecțiunilor sunt stabilite obiective nerealiste și imposibil de atins pentru 100% din cazuri.

ANCOM consideră, în primul rând, că utilizarea în continuare a unor termene diferențiate pentru 95% și, respectiv, pentru 5% din totalul defecțiunilor face inaplicabilă acordarea de despăgubiri în cazul depășirii termenului stabilit pentru 95% din deranjamente, ceea ce determină cu necesitate stabilirea unui termen unic de remediere a defecțiunilor.

În ceea ce privește modalitatea de stabilire a acestuia, spre deosebire de respondent care a făcut referire la termenele de remediere a defecțiunilor de pe piața cu amănuntul realizate de S.C. Romtelecom S.A. în trimestrul IV 2009, ANCOM precizează că a luat în considerare termenul mediu de remediere al defecțiunilor realizat intern de către S.C. Romtelecom S.A. pentru propriile activități cu amănuntul, conform indicatorilor statistici raportați aferenți întregului an 2009.

În aceste condiții, ANCOM își menține propunerea inițială, respectiv stabilirea termenului maxim de remediere a defecțiunilor de 19 ore, monitorizând datele puse la dispoziție de S.C. Romtelecom S.A. referitoare la acest termen în vederea ajustării acestuia dacă este cazul.

5. Un respondent propune publicarea unor indicatori statistici adiționali față de cei incluși de ANCOM în Anexa nr. 1 la proiectul de decizie, pe care îi consideră relevanți pentru monitorizarea respectării obligației de nediscriminare de către S.C. Romtelecom S.A. De asemenea, același respondent propune impunerea unor noi parametri de calitate ai serviciilor de acces necondiționat la bucla locală (SLA), precum și stabilirea unor despăgubiri pentru nerespectarea parametrilor de calitate respectivi.

Având în vedere nivelul scăzut al cererii de servicii de acces necondiționat la bucla locală, ANCOM nu este de acord nici cu propunerea transmisă de respondent de a impune S.C. Romtelecom S.A. obligația de a calcula și publica lunar toți indicatorii statistici, nici cu propunerea de completare a listei de indicatori din Anexa nr. 1 la proiectul de decizie cu noi indicatori, mai ales că o parte dintre aceștia pot fi determinați, inclusiv pe baza indicatorilor deja prezenți în anexa respectivă, ca de exemplu procentul de deranjamente apărute pe buclele locale puse la dispoziție Beneficiarilor sau timpul de răspuns la cererile de punere la dispoziție a unei bucle locale. De asemenea, întrucât ANCOM a propus modificarea termenului de punere la dispoziție a buclei locale în timp ce termenul maxim de realizare a procesului de portare rămâne în continuare 10 zile lucrătoare, procentul de realizare a punerii la dispoziție a buclei locale și implementare a portabilității în aceeași zi va fi extrem de mic și fără posibilitatea de a fi îmbunătățit în lipsa unei măsuri de reducere a termenului maxim de realizare a portabilității.

De asemenea, unii dintre indicatorii propuși, cum ar fi procentul de respingere a cererilor de colocare, cel de respingere a cererilor de noi spații de colocare și de extindere a spațiilor de colocare sau procentul de respingere a cererilor de instalare de noi cabluri interne de legătură nu prezintă relevanță în opinia ANCOM întrucât vizează furnizarea serviciilor asociate accesului necondiționat la bucla locală, activități care prezintă o frecvență scăzută, ceea ce face irelevantă realizarea unor statistici asociate cu acestea.

În ceea ce privește observațiile primite referitoare la parametrii de calitate ai serviciilor de acces necondiționat la bucla locală și stabilirea unor despăgubiri pentru nerespectarea acestora, ANCOM consideră că propunerile respondentului cu privire la furnizarea serviciilor de colocare, backhaul, precum și de punere la dispoziție a buclei locale corespund în mare măsură prevederilor din proiectul de decizie, cu observația că serviciul de backhaul este detaliat în mod corespunzător în cadrul ORA, precum și în ORI, iar propunerea referitoare la modificarea procesului și implicit de mărire a termenului de punere la dispoziție a buclei locale nu poate fi reținută din motivele exprimate mai sus (vezi pct. IV.17.).

Referitor la definirea proceselor de migrare, respectiv dezactivare buclă locală, ANCOM acceptă observația făcută și propune în sarcina S.C. Romtelecom S.A. obligația de a completa ORA cu descrierea detaliată a serviciilor menționate.

De asemenea, au fost propuse o serie de modalități de eficientizare a procesului de furnizare a accesului necondiționat la bucla locală și a serviciilor auxiliare. ANCOM precizează că observațiile transmise se situează mult peste gradul de detaliu în care este formulată decizia privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, acestea fiind utile în cadrul procesului de analiză a conformității ORA cu cadrul legal și de modificare a acesteia în mod corespunzător, dacă este cazul.

6. În ceea ce privește definirea și furnizarea serviciului „backhaul”, doi respondenți propun eliminarea obligației S.C. Romtelecom S.A. de a furniza acest serviciu sub forma unei capacități până la cel mai apropiat punct de prezență al operatorului, considerându-l abuzivă în condițiile în care acestui furnizor i s-a impus obligația de a furniza accesul la infrastructura fizică între spațiul unde este colocat echipamentul Beneficiarului și camera de tragere a S.C. Romtelecom S.A. De asemenea, unul dintre cei doi respondenți consideră că impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a furniza serviciul „backhaul” poate fi realizată numai după realizarea unei analize pe piața serviciilor de linii închiriate-segmente terminale care să confirme poziția S.C. Romtelecom S.A. de furnizor cu putere semnificativă pe această piață.

De asemenea, în condițiile menținerii obligației de a furniza serviciul „backhaul”, unul dintre cei doi respondenți solicită limitarea expresă a lungimii segmentului aferent acestui serviciu la 2 km, precum și limitarea obligației de a furniza servicii „backhaul” la o capacitate mai mare de 2Mbps la locațiile unde aceste capacități sunt disponibile.

Pe de altă parte, o serie de operatori consideră necesară completarea ofertei de backhaul cu servicii de tip Ethernet (multiplu de 1 GB) la tarife orientate în funcție de costuri.

Referitor la definirea și furnizarea serviciului „backhaul”, ANCOM a propus impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a furniza „*legătura de transmisie între echipamentul Beneficiarului și cel mai apropiat punct de acces la rețeaua Beneficiarului*”, acest serviciu fiind, în practică, o linie închiriată între DSLAM-ul operatorului colocat în spațiul S.C. Romtelecom S.A. și un punct de acces din rețeaua acestuia.

De asemenea, proiectul de decizie menține obligația S.C. Romtelecom S.A. de a oferi Beneficiarilor conexiunea fizică corespunzătoare prin propriile conducte de cabluri între echipamentul acestora și cea mai apropiată cameră de tragere din afara spațiului S.C. Romtelecom S.A.

La propunerea măsurilor de mai sus, ANCOM a avut în vedere cele mai bune practici la nivel european⁶ conform cărora asigurarea serviciului „backhaul” presupune furnizarea unui serviciu de linii închiriate de gros sau accesul la dark fibre (în cazul în care Beneficiarul dorește să furnizeze chiar el linia închiriată) între MDF și un punct de interconectare regional convenabil.

Referitor la observația primită de la un respondent conform căreia impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a furniza servicii „backhaul” trebuie precedată de o analiză pe piața serviciilor de linii închiriate-segmente terminale care să confirme poziția acestuia de furnizor cu putere semnificativă pe această piață, ANCOM precizează că, după cum se precizează și în Opinia ERG referitoare la principiile de reglementare în cadrul NGA⁷, serviciul „backhaul” poate fi impus ca un remediu auxiliar pe piața corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă, ca o linie închiriată-segment terminal pe piața furnizării serviciilor de linii închiriate segmente terminale sau pe o piață definită separat. De altfel, chiar și în Expunerea de motive la Recomandarea Comisiei privind piețele de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice ale căror caracteristici pot justifica impunerea unor obligații specifice în sarcina furnizorilor de rețele sau de servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe piață, adoptată în conformitate cu art. 15 alin. (1) din Directiva-cadru, se precizează că autoritățile naționale de reglementare pot impune obligații într-o arie aflată în afara, dar strâns legată de piața relevantă revizuită, în condițiile în care această impunere constituie:

a) cele mai potrivite, proporționale și eficiente modalități de a remedia lipsa concurenței efective pe piața relevantă; și

b) un element esențial de susținere a obligațiilor impuse furnizorului cu putere semnificativă pe piața relevantă, fără de care aceste obligații ar fi ineficiente.

⁶ Poziția comună a GRE privind cele mai bune practici cu privire la remediile impuse privind accesul necondiționat la nivel de gros (inclusiv acces partajat) ca o consecință a puterii semnificative pe piața relevantă (ERG (06) 70 Rev1).

⁷ Opinia ERG referitoare la principiile de reglementare în cadrul NGA (ERG (07) 16rev2)

Abordarea ANCOM în ceea ce privește impunerea obligației referitoare la furnizarea serviciului „backhaul” are la bază considerarea acestui serviciu ca o facilitate asociată esențială necesară realizării accesului necondiționat la bucla locală. De asemenea, obligația de a furniza serviciul „backhaul” este o obligație proporțională și eficientă, pentru a se asigura furnizarea serviciilor de acces la bucla locală.

În ceea ce privește stabilirea condițiilor specifice de furnizare a serviciului „backhaul”, având în vedere observațiile transmise în acest sens, ANCOM face următoarele precizări:

- în cazul accesului necondiționat la bucla locală la nivelul MDF, serviciul „backhaul” reprezintă legătura de transmisie între echipamentul Beneficiarului și cel mai apropiat punct de acces la rețeaua Beneficiarului care poate fi constituit în practică de un punct de interconectare pentru linii închiriate situat la nivelul rețelei de transmisiuni regionale, al rețelei de transmisiuni locale subordonate sau al rețelei de acces subordonate, potrivit arhitecturii rețelei, în mod similar serviciilor de linii închiriate-segmente terminale. Tarifele de conectare și cele lunare, propuse de ANCOM în Anexa nr. 3 la proiectul deciziei, referitoare la furnizarea serviciului „backhaul”, se aplică în cazul în care pentru furnizarea respectivelor servicii nu este utilizată rețeaua de transmisiuni a S.C. Romtelecom S.A., altfel fiind aplicabile și tarifele precizate la pct. B3.3 Legături ale rețelei de transmisiuni din cadrul ORI.

- în cazul accesului necondiționat la bucla locală la nivelul ONU, serviciul „backhaul” presupune, pe lângă legătura de transmisie prevăzută mai sus, o legătură de transmisie între echipamentul Beneficiarului colocat la nivelul ONU lângă echipamentul S.C. Romtelecom S.A. și punctul de acces al S.C. Romtelecom S.A. de care aparține echipamentul ONU unde se realizează accesul, tarifată conform Anexei nr. 3 din proiectul de decizie.

Având în vedere modalitatea de definire a serviciului „backhaul”, precum și condițiile de furnizare detaliate mai sus, ANCOM consideră că sunt îndeplinite criteriile stabilite în art. 8 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 în ceea ce privește impunerea obligației de a furniza acest serviciu.

Referitor la solicitarea unor respondenți privind completarea ofertei pentru servicii „backhaul” cu servicii de tip Ethernet, ANCOM precizează că, prin aria de furnizare a serviciilor „backhaul”, dacă un anumit tip de legătură de transmisie este furnizat pentru nevoi proprii, se prezumă că poate fi furnizat și beneficiarilor. Astfel, analizând serviciile puse la dispoziție comercial de către S.C. Romtelecom S.A. pe piața de gros, ANCOM a constatat că acesta furnizează un serviciu care are la bază tehnologia de tip Ethernet solicitată de către operatori pentru serviciul „backhaul”. Astfel, pe pagina de internet a S.C. Romtelecom S.A.⁸, în cadrul serviciilor de tip POP2POP, este descris serviciul GigaLink, după cum urmează:

„GigaLink - se adresează operatorilor mari care solicită conectivitate cu viteză de transfer de până la 10 Gbps. Produsul se livrează folosind tehnologia DWDM și suport de fibră optică. Viteze de transfer disponibile:

- * 1,3 Gbps, interfață Fiber Channel
- * 2,5 Gbps, interfață STM-16, POS
- * 10 Gbps, interfață STM-64”

Având în vedere cele precizate mai sus, ANCOM consideră că oferta de servicii „backhaul” trebuie completată cu serviciile și tehnologiile precizate mai sus. ANCOM va modela costurile serviciilor de tip Ethernet 1 Gbps și 10 Gbps, pe structura de calcul a celorlalte servicii de „backhaul”. Având însă în vedere că, din motive independente de voința ANCOM, determinarea cu acuratețe a costurilor serviciilor de Ethernet pe baza informațiilor de cost provenind de la S.C. ROMTELECOM S.A. necesită o perioadă de timp care nu a putut fi inclusă în calendarul de adoptare al prezentului proiect, ANCOM consideră că nu este justificată amânarea adoptării întregului set de măsuri, în condițiile în care determinarea costurilor serviciilor de tip Ethernet poate fi realizată și ulterior. ANCOM va finaliza în cel mai scurt timp posibil calculația costurilor acestor servicii, astfel încât să poată fi asigurată implementarea efectivă a obligației.

7. Având în vedere migrarea rețelei S.C. Romtelecom S.A. către NGA prin utilizarea mai ales a unor soluții de tip FTTC (Fibre to the Curb), un respondent propune ANCOM o

⁸ <http://www.romtelecom.ro/servicii-operatori/servicii-comerciale/date/pop2pop/>

serie de măsuri pentru a permite în continuare accesul la bucla locală la nivel de MDF, precum și eficientizarea furnizării serviciilor de acces la nivelul ONU. Respondentul consideră că Autoritatea trebuie să impună o serie de obligații care să asigure posibilitatea de colocare la nivelul ONU, recuperarea investiției, furnizarea serviciului „backhaul”, accesul la canalizație și la dark fibre în condiții rezonabile, precum și păstrarea accesului la MDF prin menținerea circuitelor de cupru între ONU și MDF.

În ceea ce privește asigurarea posibilității de colocare la nivelul ONU, o serie de respondenți solicită dimensionarea cabinetelor stradale care vor fi instalate de acum înainte de către S.C. Romtelecom S.A. în așa fel încât să permită colocarea echipamentelor Beneficiarilor (minimul solicitat fiind spațiul necesar pentru instalarea regletelor de transfer).

Având în vedere nivelul scăzut al cererii de servicii de acces necondiționat la bucla locală la nivelul ONU și în lipsa unor planuri concrete de dezvoltare ale operatorilor alternativi (atunci când au fost solicitate, niciun furnizor, potențial cumpărător al unor astfel de servicii, nu a transmis Autorității informații concrete cu privire la scopul și condițiile în care ar utiliza eventuale servicii de acces la cabinetele stradale), impunerea în acest moment în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a instala cabinete stradale supradimensionate și de a suporta costurile adiționale față de cabinetele stradale instalate în mod uzual nu ar îndeplini condițiile stabilite în art. 8 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 care stabilește că obligațiile impuse trebuie să se bazeze pe natura problemei identificate, să fie proporționale și justificate.

Astfel, în opinia ANCOM, principalul dezavantaj al opțiunii prezentate mai sus este constituit de costurile adiționale generate de dimensionarea cabinetelor stradale la un nivel care să permită colocarea echipamentelor Beneficiarilor, costuri care ar trebui suportate de operatorii care solicită servicii de acces la bucla locală.

Totuși, având în vedere obligația S.C. Romtelecom S.A. de a publica în ORA planurile de modificare a rețelei de acces determinată de modernizarea rețelei de acces (incluzând aici instalarea de fibră optică în rețeaua de acces până la nivelul cabinetelor stradale) cu cel puțin 12 luni înaintea realizării modificării în cauză, operatorii interesați pot solicita S.C. Romtelecom S.A., în măsura posibilităților și cu suportarea costurilor aferente, instalarea unor cabinete stradale care să permită instalarea echipamentelor operatorilor respectivi.

Referitor la propunerea privind păstrarea accesului la MDF prin menținerea circuitelor de cupru între ONU și MDF, o anumită perioadă de timp, ANCOM precizează că, în acest mod, pot fi afectate planurile S.C. Romtelecom S.A. de modernizare a rețelei de acces care presupun adoptarea unor soluții de tip FTTC, respectiv înlocuirea segmentului de cupru dintre ONU și MDF cu fibră optică.

Chiar în cazul în care ar exista capacitate disponibilă în exces în conductele dintre ONU și MDF care ar face posibilă menținerea circuitelor de cupru, apare problema costurilor generate de menținerea și întreținerea ulterioară a acestor circuite, costuri care trebuie suportate de către operatorii care solicită servicii de acces necondiționat la bucla locală. Chiar dacă unul din respondenți a prezentat cazul unui stat membru în care a fost impusă o obligație similară, respectiv „best effort’ full access to lines no longer used by incumbent”, ANCOM nu consideră oportună păstrarea acestor circuite în rețeaua S.C. Romtelecom S.A. fără posibilitatea de a asigura un nivel minim de calitate a serviciului, ceea ce ar genera costurile menționate mai sus.

8. O serie de respondenți consideră că, în realizarea analizei pieței de acces la elemente de infrastructură, ANCOM trebuie să aibă în vedere proiectul de recomandare al Comisiei Europene privind accesul la rețele de acces de generație următoare (NGA).

ANCOM va prezenta în continuare motivele pentru care nu au fost transpuse în mod automat prevederile proiectului de Recomandare a Comisiei Europene privind NGA, fără a discuta aspectele relevante referitoare la accesul la canalizație, precum și accesul la bucla locală de fibră optică (acestea fiind analizate și prezentate în cadrul observațiilor specifice subiectelor respective). În principal, aceste motive vizează neadoptarea de către Comisia Europeană, până în acest moment, a Recomandării NGA,

precum și dezacordul exprimat de ANCOM, prin intermediul ERG, cu privire la anumite prevederi ale acestei Recomandări.

După cum au precizat și respondenții care au transmis această observație, recomandarea NGA se afla încă în stadiu de proiect, fiind publicate în vederea consultării până în prezent două variante în decurs de 2 ani. Astfel, consultarea publică a primei variante a durat până la data de 14 noiembrie 2008, iar a celei de a doua până la data de 24 iulie 2009. În momentul de față se discută o a treia variantă a recomandării NGA⁹.

Referitor la consultarea publică a celor două variante ale recomandării NGA, în calitate de membru al ERG, ANCOM a contribuit la opiniile privind cele două versiuni consultate public, considerând o parte din prevederile propuse utile, față de alte prevederi exprimându-și dezacordul.

De exemplu, în ceea ce privește realizarea accesului la canalizație prevăzut în primul proiect al recomandării NGA, ERG a precizat¹⁰ că prevederile referitoare la impunerea accesului la canalizație pot împiedica autoritățile de reglementare să utilizeze cele mai eficiente remedii având în vedere circumstanțele naționale, fiind astfel în contradicție cu principiul proporționalității.

În același sens, cu ocazia celei de-a doua consultări, ERG a subliniat¹¹ că există riscul de a impune remedii care nu reflectă circumstanțele naționale. De asemenea, ERG a considerat că cel de-al doilea proiect al recomandării NGA nu respectă principiul stabilit la art. 8 alin. (4) din Directiva privind accesul, conform căruia obligațiile impuse trebuie să fie bazate pe natura problemei identificate, proporționale și justificate din perspectiva obiectivelor prevăzute în art. 8 din Directiva - cadru. Astfel, conform proiectului de recomandare, impunerea unui anume remediu ar fi întotdeauna proporțională și justificată indiferent de problema concurențială identificată.

Faptul că ANCOM nu a făcut referire expresă la proiectul de recomandare NGA în expunerea de motive nu înseamnă ca nu a analizat totuși setul de obligații posibile prezentate în cuprinsul acesteia. Autoritatea consideră că măsurile propuse a fi impuse în sarcina S.C. Romtelecom S.A. sunt proporționale și justificate în raport cu problemele concurențiale identificate. De asemenea, ANCOM va monitoriza evoluția pieței și va evalua necesitatea modificării remediilor impuse pe piața de acces la elemente de infrastructură.

9. O serie de respondenți solicită impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a unor remedii privind furnizarea accesului la bucla locală din fibră optică.

În ceea ce privește migrarea rețelei de acces a S.C. Romtelecom S.A. către NGA, în contextul analizei oportunității impunerii obligației de acces la bucla locală din fibră optică, ANCOM își menține constatările prezentate în expunerea de motive. Astfel, strategia de dezvoltare de către S.C. Romtelecom S.A. a unei rețele de acces de nouă generație vizează în primă fază utilizarea unor soluții de tip FTTC/FTTB care presupun instalarea de cabinete cu echipamente optice în afara sau în interiorul clădirilor, conectate cu fibră optică la repartitorul principal, tehnologiile utilizate de către S.C. Romtelecom S.A. pentru furnizarea serviciilor fiind ADSL și VDSL. Ulterior, S.C. Romtelecom S.A. își va canaliza investițiile către tehnologia FTTH, dezvoltându-și gradual rețeaua de fibră optică, prin conectarea utilizatorilor finali cu fibră optică utilizând în acest sens o soluție de tip punct-multipunct pe baza tehnologiei GPON.

În acest moment, investițiile preconizate a fi realizate de către S.C. Romtelecom S.A. în soluții de tip FTTH vor fi limitate, iar dezvoltarea buclelor locale din fibră optică se află într-un stadiu incipient. Astfel, la data de 31 decembrie 2008, S.C. Romtelecom S.A. a instalat doar 673 de bucle locale FTTH, reprezentând 0,02% din numărul total de bucle locale active. De asemenea, în ceea ce privește instalarea unor bucle locale de tip FTTH, S.C. Romtelecom S.A. nu este „primul intrat pe piață”, astfel încât să beneficieze de anumite avantaje, ci S.C. RCS & RDS S.A. deține cel mai mare număr de bucle de

⁹ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/implementation_enforcement/cocom/agenda21may.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/nga/i_erg_oct2008.pdf

¹¹ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/nga_2/erg_comments_2009_072erg_09_16rev_3_consultation_final.pdf

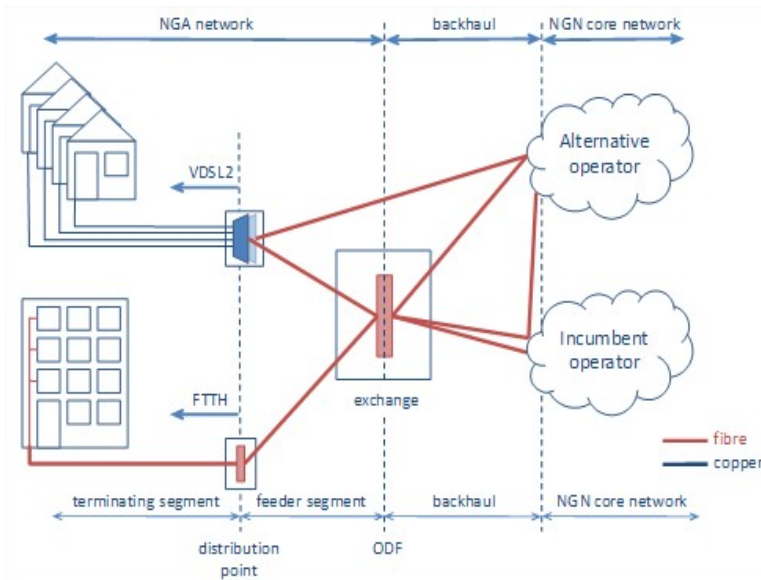
acest tip, în urma unor investiții masive în dezvoltarea rețelei, reprezentând peste 18% din numărul total de bucle totale active.

Astfel, ANCOM își menține opinia inițială conform căreia, în acest moment, impunerea obligației de acces la bucla locală din fibră optică nu este proporțională sau justificată. Totuși, ANCOM va monitoriza cu atenție dezvoltarea rețelei de acces de fibră optică a S.C. Romtelecom S.A. și impactul acesteia asupra concurenței în orizontul de timp al acestei analize de piață, urmând să extindă remediile impuse, dacă condițiile de pe piață se vor schimba.

10. Mai mulți respondenți solicită ANCOM realizarea unei evaluări a infrastructurii de canalizație a S.C. Romtelecom S.A., precum și impunerea în sarcina acesteia a obligației de acces la canalizație, pornind de la o serie de argumente referitoare la procentul ridicat al costurilor aferente realizării construcțiilor civile în totalul costurilor cu realizarea unei rețele de tip FTTH, includerea de către Comisia Europeană a acestei obligații în proiectul de Recomandare privind NGA, fiind indicate și o serie de state la nivel european care au impus această obligație.

În ceea ce privește impunerea acestei obligații la nivel european, precum și modalitatea prin care aceasta a fost implementată, ANCOM descrie în continuare în mod sumar sfera de aplicare a acestui serviciu în contextul de față, precum și statele europene în care această măsură a fost adoptată.

Astfel, după cum s-a prezentat și în expunerea de motive, conform practicii la nivel european, accesul la canalizație poate fi furnizat pentru segmentul terminal cuprins între utilizatorul final și ONU, pentru segmentul „feeder” cuprins între MDF și ONU, precum și pentru segmentul „backhaul” cuprins între MDF și operatorul alternativ.

Sursa: Cullen International

După cum se poate observa și în tabelul de mai jos (sursa: Cullen International, benchmark-uri publicate în martie/aprilie 2010), obligația de a furniza accesul la canalizație a fost impusă în anumite state europene, vizând preponderent segmentul „feeder” și segmentul „backhaul”. În ceea ce privește evaluarea disponibilității infrastructurii de canalizație, chiar dacă proiectul Recomandării privind NGA prevede acest lucru, până în prezent doar câteva autorități au dispus evaluarea infrastructurii de canalizație.

Țară	Evaluare disponibilitate canalizație	Obligația de a furniza accesul la canalizație	Partea rețelei implicată			Baza legală utilizată în impunerea obligației
			Segment terminal	Segment „feeder”	Segment „backhaul”	
AT	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
FI	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
NL	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
CZ	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
HU	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
LV	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
MT	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
PL	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
SK	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
TR	Nu	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
SE	Da	Nu	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
IE	Nu	Da (propus)	Nu (propus)	Nu (propus)	Da (propus)	Piața 4
UK	Da	Da (propus)	Nu (propus)	Da (propus)	Da (propus)	Piața 4
LT	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Lege
MK	Nu	Da	nu este definit explicit			Regulament
BE	Nu	Da	Nu	Da	Da	Piața 4
GR	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Piața 4
LU	Nu	Da	Nu	Da	Da	Piața 4
HR	Nu	Da	Nu	Da	Da	Piața 4
CY	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Lege
SI	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Piața 4
IT	Nu	Da	Da	Da	Da	Piața 4
NO	Nu	Da	Da	Da	Da	Piața 4
PT	Nu	Da	Da	Da	Da	Piața 4
ES	Nu	Da	Da	Da	Nu	Piața 4
CH	Nu	Da	Da	Da	Da	Similar pieței 4
EE	Da	Da	nu este definit explicit			Piața 4
DK	Da	Da	Nu	Da	Da	Piața 4
FR	Da	Da	Da	Da	Da	Piața 4, Lege
DE	Da	Da	Nu	Da	Nu	Piața 4
BG	Da	Da	Da	Da	Da	Lege

Având în vedere problemele identificate pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, ANCOM nu a considerat justificată impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de acces la canalizație. Motivele principale au ținut de revizuirea obligațiilor privind furnizarea serviciilor „backhaul”, precum și de lipsa cererii până în prezent pentru servicii de acces necondiționat la bucla locală și, implicit, de eventuale servicii de acces la canalizație. Pornind de la definiția pieței, în continuare, ANCOM va relua și detalia aceste explicații.

Având în vedere că ANCOM a considerat că serviciile de acces la infrastructura de canalizație nu fac parte din aceeași piață relevantă a produsului cu serviciile de acces la bucla locală, așa cum au fost acestea definite, impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a furniza servicii de acces la canalizație poate fi realizată doar în condițiile în care aceste servicii sunt considerate a fi facilități esențiale, necesare realizării accesului necondiționat la bucla locală, iar asigurarea concurenței efective pe piața relevantă identificată nu se poate realiza în lipsa impunerii unei astfel de obligații.

În aceste condiții, accesul la „segmentul terminal” al canalizației ar fi utilizat pentru instalarea propriului segment de buclă locală, iar nu pentru partajarea buclei locale a operatorului cu putere semnificativă. Prin urmare, caracterul de facilitate esențială pentru furnizarea serviciului de acces necondiționat la bucla locală nu ar fi îndeplinit. Din acest motiv, ANCOM consideră că nu poate impune în sarcina S.C. Romtelecom S.A. obligația de a furniza accesul la canalizație pentru segmentul terminal cuprins între utilizatorul final și cabinetul stradal.

De asemenea, datorită lipsei cererii de servicii de acces necondiționat la bucla locală la nivelul cabinetelor stradale, precum și a lipsei viabilității economice a accesului necondiționat la bucla locală la acest nivel¹², ANCOM nu consideră necesară impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a furniza acces la canalizație la segmentul „feeder”.

În ceea ce privește impunerea obligației de acces la segmentul de canalizație „backhaul”, ANCOM își menține opinia inițială conform căreia nivelul cererii de servicii de acces necondiționat la bucla locală va avea un rol decisiv. Astfel, în condițiile în care obligațiile privind furnizarea serviciului „backhaul” au fost optimizate, în sfera serviciilor respective fiind incluse și servicii de tip Ethernet, ANCOM consideră că în acest caz impunerea acestei măsuri nu este justificată, mai ales că serviciul respectiv a fost propus în mod comercial unui respondent.

Astfel, din informațiile înaintate de respectivul respondent, rezultă că S.C. Romtelecom S.A. a transmis o ofertă de acces la canalizație la un tarif apropiat tarifului determinat pe baza modelului de calculație a costurilor serviciilor de acces furnizate prin intermediul rețelei S.C. Romtelecom S.A. Prin urmare, având în vedere disponibilitatea S.C. Romtelecom S.A. de a negocia și a oferi în mod comercial acest serviciu la tarife neexcesive, ANCOM consideră cu atât mai mult că nu este justificată impunerea acestei măsuri.

De asemenea, ANCOM consideră că utilizarea canalizației S.C. Romtelecom S.A. în scopul extinderii propriilor rețele, altele decât segmentele de acces (de exemplu backhaul, distribuție), de către alți operatori, nu are legătură cu scopul reglementării pieței serviciilor de acces la elemente de infrastructură și că, în fapt, poate fi realizată prin negocieri directe între părți sau prin impunerea unor obligații de utilizare partajată a infrastructurii, ca parte a regimului de acces pe proprietăți. Pe de altă parte, după cum s-a subliniat și în expunerea de motive, problemele ridicate de accesul partajat la infrastructură și de modul impredictibil și netransparent în care consiliile locale intervin în realizarea accesului pe proprietatea publică pentru instalarea infrastructurii rețelelor de comunicații electronice pot fi rezolvate prin intermediul legislației primare.

În altă ordine de idei, așa cum am precizat și anterior, din punctul de vedere al proporționalității și justificării unei astfel de măsuri, din informațiile puse la dispoziție de către S.C. Romtelecom S.A. rezultă că infrastructura de canalizație a acestuia este prezentă mai ales în zonele urbane, zone care sunt caracterizate de un nivel crescut al concurenței pe piața cu amănuntul corespunzătoare serviciilor de acces la internet în bandă largă. Astfel, 71% din infrastructura de canalizație a S.C. Romtelecom S.A. se află în localități în care cota de piață deținută de acesta pe piața cu amănuntul este mai mică de 40%, iar 83% din canalizația S.C. Romtelecom S.A. se afla în localități în care există cel puțin 3 operatori care dețin propria infrastructură de acces. În aceste condiții, ANCOM nu consideră justificată impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de acces la canalizație, întrucât, în aceste condiții, efectul asupra creșterii concurenței ar fi marginal, în timp ce costurile de reglementare ar depăși potențialele beneficii.

În concluzie, având în vedere argumentele de mai sus, ANCOM consideră că impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de acces la canalizație nu se bazează pe natura problemei concurențiale identificate, nu este proporțională și nici justificată din perspectiva atingerii obiectivelor stabilite.

11. Un respondent solicită eliminarea posibilității ca Beneficiarul să furnizeze splitterele situate la punctul de acces și la punctul de prezență a abonatului, în cazul

¹² Vezi Opinia GRE privind principiile de reglementare a NGA (ERG (07) 16rev2) p. 18

serviciilor de acces partajat la bucla locală, motivând că această propunere limitează capacitatea S.C. Romtelecom S.A. de a întreține rețeaua de acces și de a oferi suport tehnic adecvat abonaților săi.

ANCOM precizează că posibilitatea ca Beneficiarul să furnizeze splitterele situate la punctul de acces și la punctul de prezență a abonatului nu este o prevedere nouă, ea fiind stipulată și în Decizia președintelui ANRC nr. 1098/2004. În plus față de dispozițiile art. 5 alin. (2) din Decizia președintelui ANRC nr. 1098/2004, în proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, ANCOM a stabilit o reducere minimă aplicată chiriei pentru serviciul de acces partajat la bucla locală de 0,17 euro/splitter/lună pentru cazul în care Beneficiarul furnizează el însuși splitterele situate la punctul de acces și la punctul de prezență a abonatului.

12. Un respondent solicită renunțarea la aplicația eCare pentru deschiderea bonurilor de deranjament.

ANCOM consideră că, în principiu, semnalarea deranjamentelor printr-un sistem electronic, cum este sistemul *eCare*, secțiunea *Trouble Ticketing*, poate reduce timpul de remediere a defecțiunilor apărute la bucla sau subbucla locală.

Pe de altă parte, respondentul nu a motivat solicitarea, iar ANCOM nu are cunoștință de existența unor dificultăți întâmpinate de Beneficiari în semnalarea defecțiunilor prin intermediul acestei aplicații. ANCOM invită operatorii să completeze solicitările de modificare ale proiectelor de decizii supuse consultării publice cu argumente și informații despre problemele concurențiale întâmpinate, necesare ANCOM în fundamentarea unei decizii de acceptare sau de respingere a solicitărilor respective.

13. Un respondent solicită reglementarea accesului permanent la toate comutatoarele locale. De asemenea, un alt furnizor solicită elaborarea unei proceduri pentru accesul la spațiile colocate în situații de urgență. În plus, în cazul în care există doar posibilitatea accesului însoțit, acesta ar trebui să fie disponibil în caz de urgență și în afara orelor de program.

Conform proiectului de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, S.C. Romtelecom S.A. are obligația de a oferi opțiuni de acces neînsoțit la spațiul colocat, iar în cazul în care accesul neînsoțit ar reprezenta un risc semnificativ pentru integritatea echipamentelor și securitatea rețelei S.C. Romtelecom S.A., părțile vor conveni în prealabil asupra unor aranjamente de acces însoțit la spațiul colocat, la tarife fundamentate în funcție de costuri, inclusiv pentru accesul de urgență în vederea remedierii defecțiunilor. În plus, conform prevederilor art. 27 din Decizia președintelui ANRC nr. 147/2002 privind principiile și condițiile ofertei de referință pentru interconectarea cu rețeaua publică de telefonie fixă, cu modificările și completările ulterioare, aplicabile accesului necondiționat la bucla locală potrivit prevederilor art. 42 din proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, în cazul colocării fizice, S.C. Romtelecom S.A. trebuie să permită Beneficiarului timp de 24 ore pe zi, în toate zilele săptămânii, lucrătoare și nelucrătoare, pe durata întregului an calendaristic, accesul la spațiul alocat. Aceste prevederi se regăsesc la punctul 2.6. „Accesul la spațiul alocat” din Anexa 7 „Servicii de colocare pentru accesul necondiționat la bucla locală” la ORA.

În măsura în care ANCOM va primi informații despre anumite probleme întâmpinate de operatori în ceea ce privește accesul la spațiul colocat în situații de urgență, va solicita S.C. Romtelecom S.A. completarea ofertei de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală (ORA) cu o procedură detaliată care să reglementeze acest aspect.

14. Un respondent solicită eficientizarea și clarificarea procesului de furnizare a serviciului de colocare, prin impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a include în oferta de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală (ORA) anumite prevederi, după cum urmează:

- **definirea motivelor de respingere a unei cereri de colocare și stabilirea unei modalități de a contesta o astfel de decizie; în cazul în care cererea este respinsă din motive de lipsă de spațiu, S.C. Romtelecom S.A. ar trebui să prezinte operatorului data de la care presupune că va putea oferi spațiu în respectiva clădire.**

Așa cum precizam mai sus, proiectul de decizie supus consultării publice a avut în vedere stabilirea obligațiilor care vor fi impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, iar nu modificarea și completarea ofertei de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală (ORA).

Situațiile în care o cerere de colocare poate fi refuzată de S.C. Romtelecom S.A. sunt detaliate la art. 24 din Decizia președintelui ANRC nr.147/2002, care se aplică și în ceea ce privește colocarea pentru furnizarea accesului necondiționat la bucla locală, potrivit art. 42 din proiectul de decizie. Aceste prevederi se regăsesc la punctul 2.3.1 Reguli Generale din Anexa 7 „Servicii de colocare pentru accesul necondiționat la bucla locală” la ORA.

În ceea ce privește solicitarea ca, în cazul lipsei spațiului colocabil, S.C. Romtelecom S.A. să transmită Beneficiarului o estimare a datei de la care va beneficia de spațiu disponibil, ANCOM consideră că propunerea nu poate fi luată în considerare, datorită faptului că S.C. Romtelecom S.A. este înștiințată cu 3 luni în avans de către Beneficiari despre intenția eliberării spațiului colocat, aceasta neputând anticipa, la momentul primirii unei cereri, data de la care anumiți operatori vor demonta echipamentele instalate în spațiul colocat.

- **definirea pașilor intermediari pentru colocare și stabilirea termenelor de realizare a acestora.**

Pașii procedurii de colocare, precum și termenele de realizare sunt prevăzuți la art. 27, art. 28 și la art. 37 din proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, precum și la pct. 2.5 „Procesul de furnizare a serviciilor” din Anexa 7 „Servicii de colocare pentru accesul necondiționat la bucla locală” la ORA.

- **stabilirea unei proceduri clare de aprobare a planului de amenajare a spațiului de colocare care să menționeze acțiunile ce trebuie întreprinse în acest scop, pentru cazul în care operatorul alternativ amenajează spațiul de colocare și publicarea unei liste a subcontractorilor agreați de S.C. Romtelecom S.A. pentru operațiunile de amenajare;**

Detalierea etapelor pentru situația în care Beneficiarul dorește să amenajeze spațiul colocat, precum și a termenelor corespunzătoare sunt prezentate la pct. 2.5 „Procesul de furnizare a serviciilor” din Anexa 7 „Servicii de colocare pentru accesul necondiționat la bucla locală” la ORA. Respondentul nu a detaliat problemele întâmpinate în aprobarea de către S.C. Romtelecom S.A. a lucrărilor de amenajare, care să justifice elaborarea unei proceduri în acest sens.

ANCOM nu consideră necesară impunerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a publica o listă exhaustivă cu antreprenorii agreați, acest aspect putând face obiectul unei decizii luate împreună cu Beneficiarul în funcție de situația concretă (propunerile Beneficiarului, zona geografică în care se află spațiul colocat etc.), pentru situația în care acesta din urmă dorește să pregătească spațiul colocabil.

- **termenul de notificare pentru accesul Beneficiarului la spațiul de colocare în vederea realizării lucrărilor de întreținere la echipamentele colocat să fie de cel mult 5 zile;**

Având în vedere că este vorba despre accesul în vederea efectuării unor lucrări de întreținere a echipamentului instalat în spațiul colocat, aceste activități pot fi planificate din timp de Beneficiari, astfel încât ANCOM nu consideră necesară realizarea modificării solicitate.

- **notificarea lucrărilor planificate care afectează funcționarea echipamentelor operatorilor alternativi cu cel puțin 10 zile în avans;**

Potrivit prevederilor punctului 8.3 din Anexa 2 la Acordul standard pentru serviciile de acces necondiționat la bucla locală, S.C. Romtelecom S.A. va notifica Beneficiarul cu cel puțin o lună înainte de începerea unor lucrări întreținere sau reparații, exceptând situațiile de urgență.

ANCOM va analiza oportunitatea includerii acestui aspect și în ORA la momentul modificării și completării acesteia.

- **livrarea de curent continuu securizat (48 V), având în vedere că spațiul limitat pus la dispoziție pentru colocare nu permite instalarea de surse de curent continuu cu posibilități de securizare; totodată ar trebui precizat și dacă în spațiile colocate există constrângeri impuse de S.C. Romtelecom S.A., referitoare la puterea maximă disipată;**

Asigurarea de către S.C. Romtelecom S.A. a condițiilor pentru funcționarea echipamentelor Beneficiarului instalate în spațiile colocate, prin furnizarea alimentării cu energie electrică, este detaliată în Anexa 8 la Acordul standard pentru serviciile de acces necondiționat la bucla locală.

- **realizarea unei proceduri de contestare a proiectului propus de S.C. Romtelecom S.A. pentru instalarea cablurilor de legătură interne și de diminuare a costurilor aferente, eventual cu implicarea ANCOM;**

Soluțiile tehnice pentru implementarea accesului necondiționat la bucla locală conform cererii Beneficiarului, în care este inclus și proiectul privind instalarea cablurilor de legătură interne, sunt comunicate Beneficiarului în cel mult 15 zile lucrătoare de la data primirii cererii. Astfel, în următoarele 30 de zile lucrătoare până la încheierea perioadei maxime de negociere a acordului de furnizare a accesului necondiționat, Beneficiarul are posibilitatea de a ridica obiecții la soluțiile tehnice propuse, respectiv de a agree împreună cu S.C. Romtelecom S.A. soluțiile optime. ANCOM va analiza oportunitatea detalierei unei astfel de proceduri la momentul modificării și completării ofertei de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală (ORA).

- **tariful serviciului de colocare ar putea fi majorat, cu condiția ca spațiile furnizate să fie dotate corespunzător scopului în care sunt utilizate (curent continuu securizat – 48V -, aer condiționat, căldură și facilități de mutare a echipamentelor); publicarea tarifelor aferente facilităților suplimentare ale spațiului de colocare, în cazul în care acestea nu sunt incluse în tariful de colocare;**

ANCOM nu consideră oportun ca tarifele aferente facilităților pentru întreținerea spațiilor să fie incluse în tariful lunar pentru folosința spațiilor alocate pentru colocare, deoarece acestea se calculează în funcție de anumite criterii, cum ar fi: suprafața (serviciul de curățenie curentă, serviciul de pază/securitate, serviciul de întreținere a sistemelor de încălzire/ventilație/aer condiționat, serviciul de salubritate, serviciul de întreținere a instalațiilor de iluminare, serviciul de întreținere a instalațiilor de alimentare 220 V și 48 V, serviciul de electroalimentare), număr de persoane (apă, ascensor, întreținere a altor echipamente - securitate, sistem de acces cu cartele), sau valoarea nominală a siguranței de intrare (consumul de energie electrică), tarifarea separată a acestor servicii asigurând că Beneficiarul plătește doar pentru costurile sale generate de colocarea echipamentelor în spațiul S.C. Romtelecom S.A.

De asemenea, ANCOM respinge solicitarea ca tarifele aferente facilităților suplimentare ale spațiului de colocare să fie publicate, deoarece acestea diferă de la o locație la alta, în funcție de tarifele percepute S.C. Romtelecom S.A. de alți furnizori de servicii.

- **stabilirea unui nivel de calitate a serviciilor care să asigure disponibilitatea serviciilor asociate spațiului de colocare (cum ar fi furnizarea energiei electrice);**

ANCOM nu este de acord cu această propunere, deoarece consideră că S.C. Romtelecom S.A. nu are control asupra timpului de remediere a deranjamentelor de către furnizorul de energie electrică, sau de către alți furnizori de utilități necesare întreținerii spațiului colocat.

15. Un respondent consideră nejustificată menținerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a publica o ofertă de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală (ORA) având în vedere costurile de implementare a acestei obligații, care depășesc beneficiile potențiale ale creșterii transparenței.

ANCOM recunoaște că respectarea acestei obligații implică anumite costuri (de exemplu, costuri administrative pentru efectuarea modificărilor necesare, precum și costuri determinate de respectarea condițiilor incluse în ORA), dar consideră că beneficiile creșterii transparenței depășesc costurile determinate de respectarea acestei obligații. Având în vedere că oferta de referință este deja elaborată, iar modificările aduse ORA vor fi publicate pe pagina de internet a S.C. Romtelecom S.A., costurile determinate de aceste activități nu reprezintă un efort substanțial din partea furnizorului cu putere semnificativă.

În ceea ce privește beneficiile menținerii obligației de a publica ORA în sarcina S.C. Romtelecom S.A., acestea vizează, printre altele, monitorizarea respectării obligației de nediscriminare, asigurarea predictibilității necesare operatorilor al căror model de afaceri se bazează pe accesul la bucla locală, asigurarea transparenței în ceea ce privește modificările tarifelor aferente serviciilor de acces necondiționat la bucla locală și monitorizarea comportamentului operatorului cu putere semnificativă pe piață, împiedicând S.C. Romtelecom S.A. să adopte un comportament anticoncurențial.

ANCOM consideră că, în lipsa obligației de a publica ORA, S.C. Romtelecom S.A. ar putea adopta anumite practici anticoncurențiale cum ar fi tactici de tergiversare a acordării accesului prin nefurnizarea informațiilor despre rețea necesare operatorilor alternativi care solicită accesul la bucla locală sau impunerea de condiții contractuale nejustificate, de exemplu solicitări de depunere a unor garanții exagerate.

În concluzie, ANCOM consideră necesară menținerea în sarcina S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a publica o ofertă de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală.

16. Un respondent solicită eliminarea obligației de a pune la dispoziția Beneficiarilor a caracteristicilor tehnice ale buclelor sau subbuclelor locale aferente unui repartitor principal sau intermediar, considerând că această obligație este imposibil de implementat într-un orizont de timp previzibil datorită indisponibilității informațiilor pentru un procent semnificativ din totalul buclelor locale instalate de S.C. Romtelecom S.A. În plus, respondentul consideră că implementarea acestei obligații poate genera costuri de conformare excesive fără a aduce un beneficiu concret pentru Beneficiari.

ANCOM precizează că S.C. Romtelecom S.A. deține o parte din caracteristicile tehnice ale buclelor sau subbuclelor locale aferente repartitoarelor principale sau intermediare din propria rețea, acestea fiind publicate pe pagina de internet securizată a acesteia. De asemenea, aceste informații sunt completate gradual, pe măsură ce Beneficiarii solicită furnizarea accesului necondiționat la bucla locală sau pe măsură ce S.C. Romtelecom S.A. începe furnizarea serviciilor către proprii abonați. Totuși, pentru evitarea dubiilor, ANCOM va completa proiectul deciziei cu precizarea că informațiile respective trebuie publicate în gradul de detaliu și în momentul în care S.C. Romtelecom S.A. le pune la dispoziția propriilor servicii de comunicații electronice în bandă largă furnizate cu amănuntul sau pentru serviciile furnizate persoanelor din același grup.

În ceea ce privește beneficiile aduse de impunerea acestei obligații în sarcina S.C. Romtelecom S.A., ANCOM consideră că aceste informații sunt utile solicitanților pentru a putea alege în mod eficient punctele de acces și pentru a planifica dezvoltarea propriilor rețele sau servicii de comunicații electronice.

În plus, pe baza informațiilor despre parametrii tehnici și de calitate obținuți în urma testelor efectuate se pot stabili cu exactitate tipurile de servicii de comunicații electronice care pot fi furnizate pe bucla sau subbucla locală.

17. Se solicită creșterea transparenței cu privire la elementele de rețea și la procesul de furnizare a serviciului de acces la bucla locală și a serviciilor auxiliare, prin următoarele măsuri:

- **publicarea listei repartitoarelor intermediare, respectiv a echipamentelor de tip ONU conectate la fiecare repartitor principal, localizarea lor, precum și caracteristicile segmentelor de transport care leagă aceste elemente de repartitorul principal (lungime,**

diametru circuite cupru); publicarea unor informații privind numărul total de bucle locale active și pasive la nivelul fiecărui repartitor principal, numărul de bucle locale active și pasive legate direct la repartitorul principal, numărul de bucle locale active și pasive care ajung în repartitorul principal prin fiecare dintre repartitoarele intermediare și respectiv prin fiecare dintre echipamentele tip ONU, lungimea medie și diametrul buclelor din segmentul de distribuție, procentajul din numărul total de bucle care au defecte, respectiv au elemente active/pasive instalate;

ANCOM consideră utilă propunerea de a include în baza de date referitoare la lista repartitoarelor principale și intermediare din rețeaua de acces dependența repartitoarelor intermediare și a echipamentelor de tip ONU de repartitoarele principale. Referitor la informațiile referitoare la caracteristicile buclei locale (lungime, diametru etc.) acestea sunt disponibile pe pagina de internet securizată a S.C. Romtelecom S.A.

De asemenea, informațiile referitoare la numărul buclelor și al subbuclelor locale vor fi puse la dispoziție conform art. 15 alin. (1) lit. b) din proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, iar informațiile referitoare la elemente active/pasive instalate în rețeaua de acces vor fi puse la dispoziție conform art. 15 alin. (1) lit. d) din același proiect. Procentul din numărul total de bucle care prezintă defecte poate fi determinat pe baza indicatorilor statistici puși la dispoziție de către S.C. Romtelecom S.A. conform Anexei nr. 1 din proiectul de decizie.

- **stabilirea de către ANCOM a unui format care să permită extragerea, procesarea și corelarea cu ușurință a informațiilor necesare, referitoare la: aria de acoperire a serviciilor (arie geografică și numere de telefon) realizată la nivel de repartitor principal, ONU și repartitoare intermediare, precum și reprezentarea geografică a topologiei rețelei, modul de reprezentare a adreselor poștale pentru utilizatorii finali, în vederea minimizării erorilor de interpretare generate de abrevieri, modificări ale nomenclatorului de străzi etc., spațiile de colocare aferente unui repartitor principal, planurile de modernizare și elementele de rețea afectate (repartitoare principale, echipamente tip ONU, repartitoare intermediare);**

Conform prevederilor art. 16 din proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, S.C. Romtelecom S.A. are obligația de a publica atât informațiile referitoare la punctele sale de acces și la rețeaua pe care o operează, cât și planurile de modificare ale rețelei și elementele de rețea afectate și zonele de acoperire a elementelor de rețea care urmează a fi instalate, în format tabelar, care să permită accesarea și prelucrarea cu ușurință a datelor utilizând aceeași convenție de notare pentru elemente comune diferitelor fișiere.

- **asigurarea accesului la informațiile legate de eligibilitatea serviciului prin intermediul unei aplicații specializate sau prin interconectarea acestuia cu aplicațiile operatorului astfel încât operatorii să aibă acces la instrumentele pe care S.C. Romtelecom S.A. le utilizează pentru a determina dacă o anumită buclă locală este eligibilă sau nu; respondentul consideră că, având în vedere că S.C. Romtelecom S.A. furnizează un astfel de serviciu la nivelul pieței cu amănuntul, trebuie să-l furnizeze și Beneficiarilor la nivelul pieței de gros, pe baze nediscriminatorii;**

ANCOM consideră că operatorii își pot dezvolta propriile aplicații pentru determinarea serviciilor care pot fi furnizate pe bucla locală utilizând în acest sens informațiile tehnice care vor fi publicate în format tabelar de S.C. Romtelecom S.A. pe pagina sa securizată de internet.

- **prezentarea unor informații (arie de acoperire, eligibilitate) și pentru liniile utilizate de alți Beneficiari, dacă aceștia vor exista;**

ANCOM consideră că S.C. Romtelecom S.A. trebuie să păstreze confidențialitatea unor astfel de informații și, prin urmare, respinge această solicitare. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002, informațiile obținute înaintea, în timpul sau după finalizarea unui acord de acces trebuie utilizate doar în scopul în care au fost furnizate (în acest caz, asigurarea accesului

necon condiționat la bucla locală pentru respectivul Beneficiar), iar confidențialitatea informațiilor transmise trebuie respectată în toate cazurile.

- **publicarea planurilor de modificare a rețelei cu 5 ani înainte, cu includerea în aceste planuri a tuturor informațiilor necesare pentru dezvoltarea propriilor servicii de către Beneficiari (de exemplu: adresa la care sunt localizate elementele afectate, tipul elementelor, coduri poștale, numere de telefon aferente elementelor afectate);**

ANCOM consideră că termenul de 12 luni pentru publicarea planurilor de modificare a rețelei de acces, prevăzut la art. 12 alin. (5) din proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, asigură predictibilitatea pe termen mediu pentru planurile de afaceri ale Beneficiarilor. În plus, gradul de detaliu al informațiilor solicitate de respondent este considerat de ANCOM nerealist.

- **detalierea tuturor operațiunilor strâns legate de furnizarea serviciului de acces la bucla locală și a serviciilor auxiliare;**

Procesul de furnizare a serviciului de acces la bucla locală este detaliat în Anexa nr. 2 la proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, precum și în Anexa 6 „Procedura de comandă” la ORA.

În plus respondentul consideră că modul de publicare a informațiilor referitoare la rețeaua S.C. Romtelecom S.A. face imposibilă planificarea accesului la bucla sau subbucla locală, datorită următoarelor probleme:

- **spațiile prezentate în lista de colocare nu pot fi asociate cu repartitoarele principale, repartitoarele intermediare sau cabinetele stradale, nefiind utilizate aceleași denumiri; măsurătorile buclei locale nu pot fi asociate cu repartitoarele principale, repartitoarele intermediare sau echipamentele de tip ONU cărora le aparțin;**

ANCOM va modifica proiectul de decizie privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură, astfel încât dispozițiile art. 16, care prevăd ca anumite informații să fie prezentate în format tabelar, permițând accesarea și prelucrarea cu ușurință a datelor prin utilizarea aceleiași convenții de notare pentru elemente comune diferitelor fișiere, să facă referire la toate informațiile necesare în vederea furnizării accesului necon condiționat la bucla locală, pe care S.C. Romtelecom S.A. are obligația să le publice.

- **codurile geografice și numerele de telefon alocate repartitoarelor intermediare nu se regăsesc printre cele alocate repartitoarelor principale;**

Codurile geografice și numerele de telefon alocate repartitoarelor intermediare sunt publicate pe pagina de internet a S.C. Romtelecom S.A. la adresa http://www.romtelecom.ro/fileadmin/template/main/images/docs/carrier_services/Anexa%209_art%2010_Aprilie%202010.pdf

- **planurile de modernizare nu permit identificarea elementelor afectate și impactul asupra propriei afaceri;**

Conform art. 12 alin. (6) din proiectul de decizie, S.C. Romtelecom S.A. va publica informații complete și detaliate cu privire la elementele de rețea afectate și zonele de acoperire a elementelor de rețea care urmează a fi instalate (cu referire la codurile poștale deservite), într-o formă care să permită identificarea cu ușurință a acestora.

- **din lista indicatorilor statistici lipsesc foarte multe informații, în special cele referitoare la ADSL.**

Setul de indicatori statistici publicat de S.C. Romtelecom S.A. pe pagina sa de internet este întocmit în conformitate cu Anexa nr. 5 din Decizia președintelui ANRC nr. 1098/2004.

18. Un operator solicită extinderea spectrului de frecvențe pentru tehnologia ADSL2+

Planul de management al spectrului de frecvențe pe bucla locală adoptat prin *Decizia ANRCTI nr. 1251/2005* a prevăzut ca tehnologie de transmisie pentru introducerea pe bucla locală și tehnologia ADSL2+.FDD over POTS. S.C. Romtelecom S.A. are deja instalate aproximativ 1.400.000 porturi cu această tehnologie. În anul 2010 S.C. Romtelecom S.A. prevede înlocuirea tuturor porturilor în tehnologie ADSL.FDD over POTS cu instalări în tehnologie ADSL2+. FDD over POTS.

Operatorii alternativi pot instala deci tehnologia ADSL2+ în rețeaua de acces (bucla locală filară) a S.C. Romtelecom S.A. dacă satisfac celelalte condiții privind accesul la bucla locală.

19. Un operator propune extinderea spectrului de frecvențe pentru tehnologia VDSL2 și reglementarea tehnologiei VDSL2 pentru accesul la bucla și subbucla locală.

ANCOM a analizat practica europeană a reglementărilor pentru introducerea tehnicii de transmisie VDSL2 pe bucla locală constituită din fire metalice și a identificat un set de probleme de reglementare considerate esențiale pentru a permite dezvoltarea rapidă a rețelelor VDSL la noi în țară:

1. Planurile de frecvență standardizate pentru introducerea sistemelor VDSL2.

S.C. Romtelecom S.A. a ales planul de frecvență 998 (asimetric) pentru regiunea B(Europa) cu următoarele benzi:

B8-8 Long name: 998 E17-M2x NUSO $f_{\text{înaltă}} = 17664$ KHz

B8-13 Long name: 998 E30-M2x NUSO $f_{\text{înaltă}} = 30000$ KHz

Aceste planuri de benzi de frecvență sunt definite în referința: Anexa B a Amendamentului 1 (04/2007) la recomandarea ITU-T G.993.2 (2006).

ANCOM, în calitate de administrator al Planului de management al spectrului de frecvențe pe bucla locală (conform deciziei ANRCTI nr. 1251/2005), ia notă de această alegere a planului de frecvențe și va recomanda, din considerente de interoperabilitate, aceste planuri de bandă pentru a fi respectate de toți operatorii alternativi, care vor avea acces în viitor să instaleze noi rețele cu tehnologia VDSL, în rețeaua de acces a S.C. Romtelecom S.A. constituită din fire metalice torsadate.

2. Lista predefinită a benzilor de frecvențe protejate, care corespund benzilor internaționale de radioamatori în Europa:

Pentru această problemă tehnică (care semnifică predefinierea *RFI Notches*) ANCOM va recomanda referința: *ETSI TS 101 271 v1.1.1 (2009-01) Annex ZA, 4*

3. Problemele de compatibilitate electromagnetică și de interferențe, care vor fi evaluate înainte de implementarea comercială a sistemelor VDSL2.

Conform practicilor internaționale, furnizorii de rețele sau furnizorii de servicii de comunicații electronice interesați în introducerea sistemelor VDSL elaborează un raport tehnic pentru efectuarea unor teste sau simulări înainte de implementarea comercială, cu o configurație de testare apropiată de scenariul de implementare comercială.

Pentru efectuarea testelor de laborator ANCOM va recomanda referințele *Broadband Forum*:

Technical Report TR-114 *VDSL2 Performance Test Plan* Edition 1- Nov. 2009

Technical Report TR -115 *VDSL2 Functionality Test Plan* Edition 1- Nov. 2009

ETSI TS 101. 271 v1.1.1 (2009-01)

Testele în rețea vor trebui să permită evaluarea gradului în care sistemele VDSL2 afectează performanțele sistemelor instalate pe bucla locală a Romtelecom, prezentând în mod special importanță rezultatele analizei de compatibilitate spectrală cu sistemele ADSL2+.

V. Observații privind obligația de control al tarifelor

1. Raportându-se la practica de reglementare din majoritatea statelor europene, care ar consta, în opinia respondentului, în scăderea tarifelor pentru accesul la bucla locală, se propune continuarea reducerilor tarifelor și după anul 2012, după atingerea țintei rezultate din modelul de cost al rețelei de acces.

Așa cum am prezentat în expunerea de motive, pentru determinarea costurilor eficiente ale furnizării serviciilor prin intermediul rețelei de acces a S.C. Romtelecom S.A., S.C. Deloitte Consultanță S.R.L. și Deloitte Business Consulting S.A. au dezvoltat pentru ANCOM în perioada noiembrie 2008 – februarie 2010, un model de tip bottom-up de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung (*modelul rețelei de acces*). Utilizarea acestei metode a fost considerată cea mai eficientă de către ANCOM pentru reglementarea tarifelor pentru accesul la bucla locală, deoarece asigură dezvoltarea concurenței bazate pe servicii, fără a prejudicia stimulentele de a investi în dezvoltarea de infrastructuri alternative ale noilor intrați, ținând în același timp seama de caracteristicile pieței din România.

Astfel, fără a prejudicia semnificația raportării la comparații internaționale și la practica de reglementare în alte state, ANCOM apreciază că rezultatele investigațiilor de cost realizate în România oferă o sursă de informații mult mai bună pentru identificarea cu acuratețe a nivelului și tendinței tarifelor reglementate.

În ceea ce privește practica de reglementare cu privire la accesul la bucla locală, aceasta constă în primul rând în fundamentarea tarifelor în funcție de costuri – conform documentului ERG „Practica contabilității de reglementare”¹³, baza de cost stabilită la costuri curente este utilizată în 68% din cazuri, iar în ceea ce privește standardul de cost, costurile incrementale pe termen lung sunt utilizate în 64% din cazuri. Or, consecința directă a acestei situații este că, spre deosebire de piețele altor servicii reglementate, în care un procent semnificativ din costuri este reprezentat de prețurile unor echipamente care se depreciază rapid datorită progresului tehnologic, costurile accesului la bucla locală sunt influențate în cea mai mare măsură de costurile lucrărilor de infrastructură de canalizație (lucrări civile) și de costurile cablurilor active, caracterizate atât de durate economice de viață mai lungi, cât și de un ritm mai lent al progresului tehnic.

În ceea ce privește reglementarea tarifelor după anul 2012, precizăm că, în mod normal, perioada de timp avută în vedere de ANCOM până la efectuarea următoarei revizuii a definiției pieței relevante și analizei de piață (orizontul de timp al analizei) în ceea ce privește serviciile de acces la elemente de infrastructură este de cel mult 3 ani de la data adoptării și intrării în vigoare a măsurilor supuse consultării publice. ANCOM va monitoriza periodic evoluția pieței relevante, activitatea furnizorului cu putere semnificativă de piață, precum și respectarea obligațiilor impuse acestora. Dacă în urma monitorizării va constata că situația s-a schimbat în mod semnificativ, Autoritatea va putea realiza o nouă analiză de piață și, pe baza concluziilor acesteia, va putea modifica definițiile formulate sau identifica noi piețe relevante, va putea desemna, dacă este cazul, noi furnizori cu putere semnificativă și/sau va putea decide menținerea, retragerea sau modificarea obligațiilor impuse sau impunerea de noi obligații. În general, revizuirea piețelor relevante după o perioadă relativ scurtă nu este justificată în termeni de eficiență a alocării resurselor și de predictibilitate a mediului de afaceri și, în același timp, nu permite ca obligațiile impuse pe o astfel de piață să-și producă efectele pe deplin.

2. Un respondent propune menținerea tarifului pentru inspectarea locațiilor (*site-survey*) la nivelul actual de 20 euro/locație, având în vedere contractele comerciale de colocare în vigoare.

Faptul că un anumit tarif reglementat este prevăzut într-un contract comercial încheiat de părți nu schimbă natura acestuia. Astfel, contractele încheiate între părți cărora li s-au impus anumite obligații

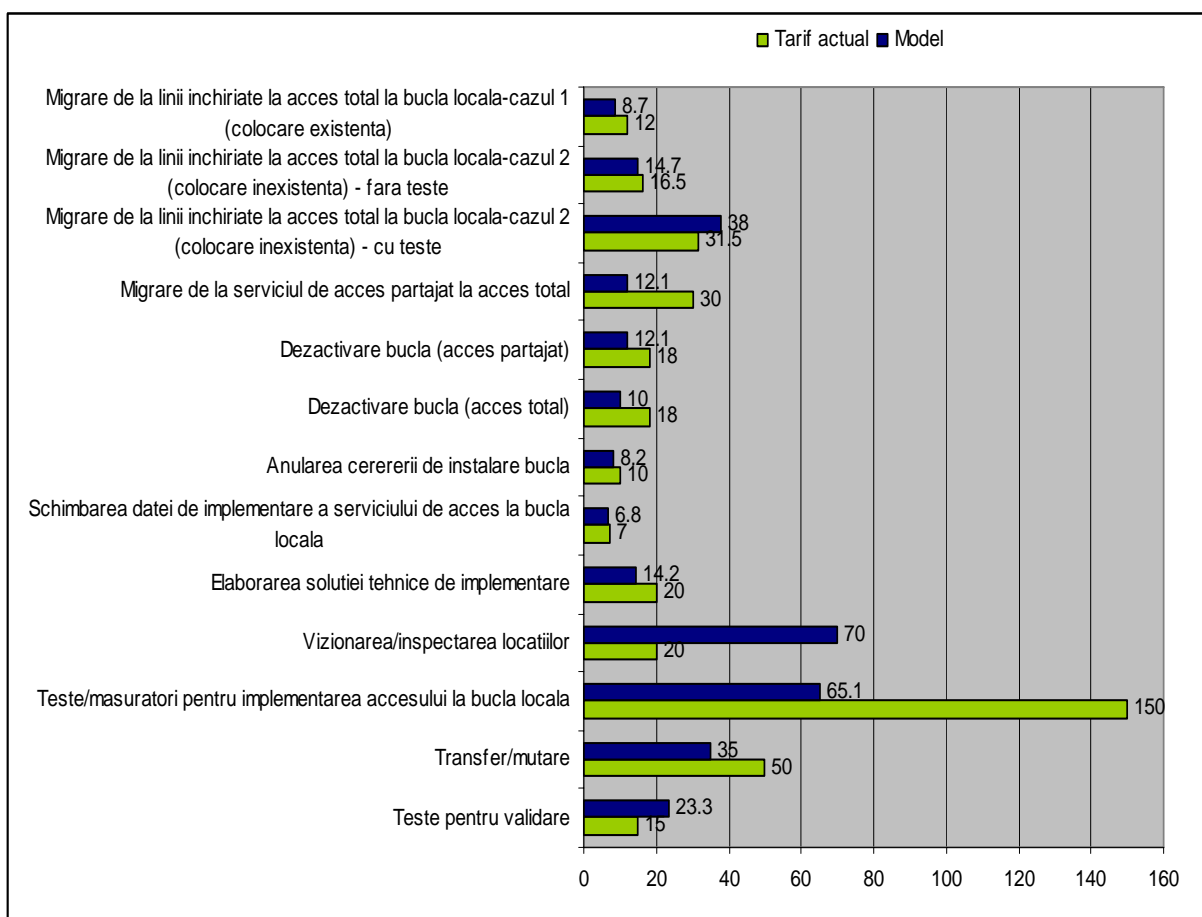
¹³ http://www.erg.eu.int/doc/publications/2009/erg_09_41_regulatory_accounting_report_in_practice_2009_final.pdf

trebuie să reflecte respectarea acestor obligații, impuse în regim de putere publică. Prin urmare, acordul părților nu poate îngreuna aplicabilitatea unor obligații legale.

În cazul de față, proiectul de decizie stabilește obligația S.C. Romtelecom S.A. de a nu percepe un tarif mai mare de 70 de euro/locație pentru inspectarea locațiilor. În același timp, aceeași prevedere dă dreptul acestui operator să practice pentru acest serviciu un tarif mai mic sau egal de 70 de euro/locație, cu respectarea obligațiilor de transparentă și nediscriminare. Prin urmare, în măsura în care S.C. Romtelecom S.A. respectă obligațiile care i-au fost impuse, poate solicita modificarea unor tarife incluse în contractele în vigoare, mai ales în cazul în care aceste modificări vizează recuperarea costurilor cu furnizarea acestor servicii.

Menționăm că, așa cum am prezentat în tabelul de mai jos, acesta este unul dintre puținele tarife care se majorează în comparație cu tarifele în vigoare, ceea ce denotă faptul că respondentul nu a analizat structura tarifelor, ci a emis o solicitare determinată în exclusivitate de raționamente subiective.

În ceea ce privește cuantumul acestui tarif, tariful pentru inspectarea locațiilor propus în cadrul proiectului de decizie reflectă costurile eficiente ale acestei activități și a avut în vedere toate elementele (activități, parametri) relevante.

3. Un respondent susține aplicarea tarifului țintă pentru accesul partajat la bucla locală de la aceeași dată ca și tariful pentru accesul total la bucla locală, în timp ce un alt respondent susține reducerea acestuia la 2,16 euro/lună începând cu prima lună după publicarea deciziei și la 1,14 euro/lună începând cu 1 ianuarie 2011.

În fundamentarea pantei de ajustare a tarifului pentru accesul partajat la bucla locală, ANCOM a avut în vedere necesitatea ajustării graduale a planurilor de afaceri ale S.C. Romtelecom S.A. Ajustarea

graduală nu este necesară în virtutea numărului de bucle locale care au fost accesate prin utilizare partajată, așa cum pare a fi înțeles respondentul, ci datorită diferenței față de tarifele cu amănuntul pentru furnizarea cărora accesul partajat reprezintă un input cheie la nivel de gros, în condițiile unei reglementări asimetrice, în care S.C. Romtelecom S.A. este singurul operator care furnizează acces la bucla locală în condiții reglementate.

4. Unul dintre respondenți consideră că tarifele de acces la subbucla locală trebuie să fie mai mici decât tarifele de acces la bucla locală.

Unul dintre argumentele prezentate în acest sens este acela că serviciul de acces la subbucla locală nu permite accesarea aceluiași număr de utilizatori finali, din perspectiva fiecărui echipament colocabil.

Modelul rețelei de acces dezvoltat în vederea fundamentării tarifelor serviciilor de acces la bucla locală determină costurile aferente tuturor elementelor de rețea necesare pentru furnizarea serviciilor prin intermediul rețelei de acces, acestea fiind agregate și alocate ulterior astfel încât se realizează un cost mediu pe segmente de rețea.

De asemenea, în cadrul procesului de modelare s-a avut în vedere recuperarea tuturor costurilor eficiente înregistrate cu furnizarea serviciilor prin intermediul rețelei de acces a S.C. Romtelecom S.A. care să permită un grad maxim de flexibilitate tuturor operatorilor interesați de achiziționarea serviciilor de acces, indiferent de forma acestuia. Astfel, în aplicarea principiului cauzalității s-a ținut cont de faptul că trebuie recuperate costurile aferente atât segmentului de transport, cât și celui de distribuție (care reprezintă segmentul pus la dispoziție în cazul furnizării serviciilor de acces la subbucla locală), metoda de alocare utilizată asigurând realizarea mediei și nu a individualizării celor două elemente. De altfel, întreaga rețea este modelată astfel încât să determine costurile serviciilor pe baza mediei componentelor de rețea utilizate pentru furnizarea acestora (în ceea ce privește lungimea, numărul de segmente etc.).

Un alt argument prezentat de respondent este acela că autoritatea de reglementare din Belgia a stabilit tarife pentru accesul la subbucla locală mai mici decât cele aferente accesului la bucla locală. Având în vedere cele expuse anterior, subliniem faptul că diferențele în abordare de la o autoritate de reglementare la alta pot fi determinate atât de caracteristici endogene pieței în cauză, de structura tarifelor, cât și de regulile de alocare utilizate, precum și de alte aspecte luate în considerare în procesul de stabilire a tarifelor.

Pe de altă parte, dacă se utilizează în mod exclusiv metoda de comparare a tarifelor, putem constata că există și cazuri în care tarifele pentru serviciul de acces la subbucla locală sunt mai mari decât tarifele pentru accesul la bucla locală (conform ofertei de referință a France Telecom, 10,26 euro, comparativ cu 9 euro¹⁴).

5. Un respondent solicită includerea în decizie a unei modalități clare de verificare a respectării de către S.C. Romtelecom S.A. a obligației de a asigura o marjă între propriile tarife pentru serviciile furnizate pe piețele cu amănuntul corespunzătoare și tarifele pentru furnizarea accesului total sau partajat la bucla locală sunt suficiente pentru a permite unui ipotetic Beneficiar la fel de eficient, care utilizează accesul necondiționat la bucla locală, să poată obține un profit rezonabil prin furnizarea unor servicii echivalente pe piețele cu amănuntul. În opinia respondentului decizia ar trebui să includă un algoritm de calcul, perioada de monitorizare (lunar) și obligația S.C. Romtelecom S.A. de a revizui tarifele de gros în cazul în care se constată că nu se asigură o marjă suficientă.

ANCOM apreciază la justa valoare rolul și utilitatea testelor de tip "margin squeeze" în contextul reglementării ex ante, în special ca instrument de verificare a corectitudinii tarifelor reglementate, în scopul prevenirii eventualelor efecte anticoncurențiale, cu privire la toate formele de acces sau de interconectare supuse reglementării ex ante.

¹⁴http://www.francetelecom.com/fr_FR/groupe/reseau/documentation/att00005989/Offre_de_degroupage_19_fevrier_2010_publicee.pdf

Din punctul de vedere al aspectelor metodologice, există două versiuni de teste care pot fi aplicate pentru a identifica o practică de „margin squeeze”: „testul operatorului la fel de eficient” (EEO) și „testul operatorului rezonabil de eficient” (REO). Primul test evaluează dacă diferența dintre tariful serviciului input la nivel de gros și tariful practicat în aval, pe piața cu amănuntul acoperă costurile operatorului dominant, iar al doilea test analizează dacă această diferență acoperă costurile unui operator rezonabil de eficient. Prin urmare, într-un sens larg, diferența dintre cele două versiuni este dată de costurile din aval specifice operatorului alternativ. De asemenea, un parametru cheie în evaluarea unei practici de „margin-squeeze” este dat de intervalul de timp avut în vedere, mai precis utilizarea unei abordări statice sau a uneia dinamice, bazată pe fluxuri de numerar ajustate.

Teoria și practica de reglementare recunosc atât meritele fiecărei versiuni (REO și EEO) și abordări (statică sau dinamică), cât și promovarea unora sau a altora, în principal în funcție de situația particulară a pieței analizate și de obiectivele urmărite de reglementator.

Prin urmare, având în vedere dinamica competitivă și gradul de maturizare al pieței, angajamentul privind *„promovarea concurenței la cel mai profund nivel al rețelei unde aceasta poate fi eficientă și sustenabilă”*¹⁵, precum și necesitatea asigurării unui echilibru între promovarea concurenței și asigurarea stimulentei de a investi și a inova, ANCOM apreciază că maniera optimă pentru realizarea testului de „margin-squeeze” referitor la piața serviciilor de acces la elemente de infrastructură este în versiunea EEO statică. De altfel, în legislația concurenței, utilizarea costurilor operatorului dominant ca bază pentru testul de „margin-squeeze” este considerat cel mai relevant test, operatorul dominant trebuind în primul rând ținut la a concura pe propriile valori, mai degrabă decât pe valorile concurenților săi, care nu îi sunt cunoscute. Aplicarea unui test de „margin-squeeze” de tip REO, de natură să permită intrarea pe piață la niveluri de eficiență inferioare S.C. ROMTELECOM S.A., nu poate fi justificată prin condițiile particulare ale pieței din România. Mai mult, colectarea, prelucrarea și utilizarea informațiilor de cost ale concurenților din piața cu amănuntul este dificilă, existând un număr mare de operatori care pot oferi servicii similare cu ale S.C. Romtelecom S.A. și ale căror costuri nu sunt cunoscute.

Chiar dacă ANCOM consideră oportună utilizarea unui test EEO static, în contextul evaluării oportunității reglementării tarifelor la nivelul rezultatelor modelului LRAIC+, ANCOM a urmărit și impactul reglementării asupra unui operator ipotetic, rezonabil de eficient, într-o abordare dinamică utilizând fluxuri de numerar ajustate. Astfel, în urma simulărilor realizate de S.C. Deloitte Consultanță S.R.L. și Deloitte Business Consulting S.A. pentru ANCOM, una dintre cele mai importante concluzii a fost că, la un nivel al tarifului stabilit pe baza rezultatului modelului de calculație a costurilor **în versiunea supusă consultării publice** un operator alternativ rezonabil de eficient ar avea **stimulente puternice de a intra pe piață** pentru furnizarea de servicii prin intermediul rețelei de acces a S.C. Romtelecom S.A., achiziționând servicii de acces necondiționat la bucla locală. Cu alte cuvinte, implementarea eficientă a accesului necondiționat la bucla locală prin stabilirea de tarife fundamentate în funcție de costuri (determinate în cadrul modelului de calculație a costurilor) ar permite unui operator alternativ rezonabil de eficient să prezinte o ofertă competitivă pe piața de serviciilor cu amănuntul, care ar genera fluxuri de numerar pozitive și ar asigura profitabilitatea operatorului alternativ.

În ceea ce privește propunerile concrete ale respondentului privind metodologia de realizare a testului de „margin squeeze” (în raport cu fiecare ofertă de servicii a S.C. Romtelecom S.A. și cu o frecvență lunară), ANCOM apreciază că metoda adecvată pentru aplicarea testului trebuie să pornească de la principiul că structura de tarife a S.C. Romtelecom S.A. trebuie să permită operatorilor alternativi să concureze efectiv cu S.C. Romtelecom S.A. la nivel național și să relice cel puțin profilul de consum și portofoliul utilizatorilor acestuia

În cazul costurilor asociate rețelei de acces, ANCOM va constata că există o practică de „margin squeeze” dacă diferența între tarifele de pe piața de gros și cele practicate la nivel cu amănuntul este negativă sau insuficientă pentru a acoperi costurile cu furnizarea unor servicii pe piața cu amănuntul.

¹⁵ Strategia de reglementare 2007-2010, politica de acces la rețele

Pentru a determina veniturile obținute pe piața cu amănuntul considerăm că trebuie luate în considerare tarifele serviciilor de pe piața cu amănuntul pentru care accesul la bucla locală furnizat la nivel de gros constituie un input. În această categorie intră atât serviciile de acces clasice, de tip PSTN sau ISDN, cât și serviciile xDSL, IPTV etc. Prin urmare, vor fi luate în toate considerate toate serviciile cu amănuntul furnizate de S.C. Romtelecom S.A. având în vedere că accesul la bucla locală permite furnizarea unei game largi de servicii, care pot fi împachetate în diverse oferte, în funcție de cerințele anumitor categorii de utilizatori.

De altfel, în Decizia Comisiei Europene 2003/707/CE privind o procedură în conformitate cu art. 82 din Tratat (cazul COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.576 - Deutsche Telekom AG), Comisia Europeană a apreciat că „.....serviciile individuale trebuie ponderate. Un preț mediu trebuie calculat pentru toate serviciile de acces cu amănuntul, ținând cont de numărul acestora în fiecare variantă de servicii de acces comercializate efectiv de DT și de prețurile respective ale acestor linii.”

În ceea ce privește intervalul de timp avut în vedere pentru realizarea testului de „margin-squeeze”, ANCOM apreciază că monitorizarea anuală a tarifelor practicate de S.C. Romtelecom S.A. este suficientă pentru a împiedica un comportament anticoncurențial al acesteia.

În ceea ce privește implementarea sistemului de monitorizare menționăm că, după finalizarea analizelor de piață, ANCOM va modifica Decizia nr. 1380/2003 pentru aprobarea regulamentului privind realizarea evidenței contabile separate, în cadrul contabilității interne de gestiune, de către Societatea Comercială „Romtelecom” – S.A. Între modificările care vor fi aduse deciziei vor fi incluse și acelea care vor permite ANCOM monitorizarea impactului evoluțiilor în ceea ce privește tarifele, structura și profilul de consum al utilizatorilor S.C. ROMTELECOM S.A. asupra veniturilor înregistrate, atât la nivelul cu amănuntul cât și la nivel de gros, pentru a identifica eventuala diminuare a marjelor între cele două componente și pentru a evalua dacă un astfel de fenomen reflectă un comportament anticoncurențial din partea S.C. ROMTELECOM S.A..

6. Costurile lucrărilor de infrastructură de canalizație (lucrări civile) și ale cablurilor

Un respondent a susținut că prețurile practicate pe piața din România pentru lucrările civile și cablurile necesare pentru dezvoltarea unei rețele de acces sunt mai mici decât cele prezentate în model. De asemenea, costul aferent lucrărilor de infrastructură trebuie să fie diferențiat în funcție de geotip. Un alt respondent consideră că utilizarea unui procent de creștere a prețurilor lucrărilor civile cu 3,8% pe an este nejustificată, fiind adecvată utilizarea unui procent apropiat de 0%.

Cu privire la prețurile utilizate în cuprinsul modelului supus consultării, datele de intrare utilizate au fost validate de către consultant pe baza comparațiilor cu tarifele practicate de furnizori de lucrări civile din România și pe baza consultărilor cu specialiști în domeniul comunicațiilor electronice, iar acolo unde datele furnizate de către S.C. Romtelecom S.A. arătau diferențe nejustificate s-au utilizat informații din surse alternative.

După finalizarea perioadei de consultare, la solicitarea ANCOM, S.C. Romtelecom S.A. a furnizat un nou set de informații cu privire la costurile lucrărilor de infrastructura de canalizație și ale echipamentelor, bazate pe cele mai recente informații disponibile în urma achizițiilor efectuate în cursul anului 2010. Prin urmare, ANCOM a modificat, acolo unde a fost cazul, datele de intrare din model, asigurând corelația cu datele de intrare inițiale și realizându-se, totodată, ajustarea în conformitate cu specificațiile tehnice aferente lucrărilor de infrastructură utilizate în modelare. Efectul modificării a constat în reducerea costurilor serviciilor modelate cu procente cuprinse între 0% și 17%, la următoarele niveluri:

		Anul 'n'	Anul'n+1'	Anul 'n+2'
Acces necondiționat la bucla locală				
Costuri lunare				
Accesul total la bucla locală	[pe buclă]	5,95 EUR	6,02 EUR	6,09 EUR
Accesul partajat la bucla locală	[pe buclă]	1,11 EUR	1,11 EUR	1,11 EUR
Întreținere cablu de legătură internă	[pe 10m-cablu]	0,17 EUR	0,17 EUR	0,17 EUR
Întreținere cablu de legătură externă	[pe 100m-cablu]	1,8 EUR	1,8 EUR	1,8 EUR
Închirierea canalizației telefonice	[pe conducta 100mm la 100m-canalizație]	39,6 EUR	40,78 EUR	41,97 EUR
Chirie spațiu colocare – orașe peste 150.000 locuitori	[pe mp]	10,00 EUR	10,00 EUR	10,00 EUR
Chirie spațiu colocare – orașe sub 150.000 locuitori	[pe mp]	15,00 EUR	15,00 EUR	15,00 EUR
Costuri de conectare				
Tarif de conectare - acces total (cu set standard de teste)	[pe buclă]	28,7 EUR	29,8 EUR	30,9 EUR
Tarif de conectare - acces total (cu set complet de teste)	[pe buclă]	34,1 EUR	35,4 EUR	36,8 EUR
Tarif de conectare - acces partajat (cu set standard de teste)	[pe buclă]	30,6 EUR	31,8 EUR	33,0 EUR
Tarif de conectare - acces partajat (cu set complet de teste)	[pe buclă]	36,1 EUR	37,5 EUR	38,9 EUR
Migrare de la linii închiriate la acces total la bucla locală - Cazul 1 (colocare existentă)	[pe buclă]	8,4 EUR	8,7 EUR	9,1 EUR
Migrare de la linii închiriate la acces total la bucla locală - Cazul 2 (colocare inexistentă), fără teste	[pe buclă]	14,2 EUR	14,7 EUR	15,3 EUR
Migrare de la linii închiriate la acces total la bucla locală - Cazul 2 (colocare inexistentă), cu teste	[pe buclă]	36,6 EUR	38,0 EUR	39,5 EUR
Migrare de la serviciul de acces partajat la accesul total	[pe buclă]	11,6 EUR	12,1 EUR	12,5 EUR
Dezactivare buclă (acces partajat)	[pe buclă]	11,6 EUR	12,1 EUR	12,5 EUR
Dezactivare buclă (acces total)	[pe buclă]	9,7 EUR	10,0 EUR	10,4 EUR
Anularea cererii de instalare buclă	[pe buclă]	7,9 EUR	8,2 EUR	8,5 EUR
Schimbarea datei de implementare a serviciului de acces la bucla locală	[pe buclă]	6,6 EUR	6,8 EUR	7,1 EUR
Elaborarea soluției tehnice de implementare	[pe repartitor principal]	13,6 EUR	14,1 EUR	14,7 EUR
Vizionarea / Inspectarea locațiilor	[pe inspectie]	67,3 EUR	69,9 EUR	72,6 EUR
Accesarea bazei de date tehnice a Romtelecom referitoare la rețeaua de acces	[pe operator]	29,8 EUR	31,0 EUR	32,2 EUR
Teste/măsurători pentru implementarea accesului la bucla locală	[pe cablu de legătură]	62,7 EUR	65,1 EUR	67,6 EUR
Transfer/mutare	[pe buclă]	33,7 EUR	35,0 EUR	36,4 EUR
Teste pentru validare	[pe buclă]	22,4 EUR	23,3 EUR	24,2 EUR
Cabluri de legătură (interne) – furnizare și instalare	[pe 10m-cablu]	46,5 EUR	48,2 EUR	50,1 EUR
Cabluri de legătură (externe) - furnizare și instalare	[pe 100m-cablu]	503 EUR	522,3 EUR	542,3 EUR
Cabluri de legătură (interne) – instalare	[pe 10m-cablu]	33,2 EUR	34,5 EUR	35,8 EUR
Cabluri de legătură (externr) – instalare	[pe 100m-cablu]	143,1 EUR	148,6 EUR	154,2 EUR
Utilizare splitter	[pe splitter]	0,17 EUR	0,17 EUR	0,17 EUR
Accesul autorizat al personalului Beneficiarului în spațiile de colocare	[pe oră]	7,10 EUR	7,40 EUR	7,70 EUR

Serviciul „backhaul”				
Costuri lunare				
2 Mbps	[pe legătură]	43,8 EUR	43,4 EUR	43,1 EUR
34 Mbps	[pe legătură]	156,7 EUR	156,3 EUR	155,9 EUR
140 Mbps	[pe legătură]	470,8 EUR	463,7EUR	456,8 EUR
155 Mbps	[pe legătură]	489,9 EUR	482,4 EUR	475 EUR
1 Gbps	[pe legătură]	în curs de calcul ^(*)		
10 Gbps	[pe legătură]	în curs de calcul ^(*)		
Costuri de conectare				
2 Mbps	[pe legătură]	42,6 EUR	44,2 EUR	45,9 EUR
34 Mbps	[pe legătură]	42,6 EUR	44,2 EUR	45,9 EUR
140 Mbps	[pe legătură]	42,6 EUR	44,2 EUR	45,9 EUR
155 Mbps	[pe legătură]	42,6 EUR	44,2 EUR	45,9 EUR
1 Gbps	[pe legătură]	în curs de calcul ^(*)		
10 Gbps	[pe legătură]	în curs de calcul ^(*)		

(*) a se vedea punctul 6 din capitolul IV de mai sus - ANCOM va finaliza în cel mai scurt timp posibil calculația costurilor acestor servicii, astfel încât tarifele să poată fi asigurată implementarea efectivă a obligației.

În ceea ce privește datele furnizate de către respondent, acestea nu au fost fundamentate și prezintă neconcordanțe (de exemplu, prețul pe kilometru pentru țevi PVC de 110mm este același cu prețul pentru țevi HDPE de 30mm), iar faptul că nu se poate realiza o reconciliere a specificațiilor tehnice și a operațiunilor incluse în fiecare categorie determină imposibilitatea validării acestora. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că nu pot fi realizate comparații doar la nivel general, fiind necesară corelarea acestora cu valorile cărora li se aplică. Spre exemplu, prețurile unitare ale lucrărilor civile trebuie corelate cu modul în care acestea au fost utilizate în model. Astfel, deși costul aferent lucrărilor nu este diferențiat în funcție de geotip deoarece nu se justifică o delimitare în funcție de acest criteriu pentru fiecare operațiune în parte, modul în care sunt alocate și proporția fiecărui geotip în cadrul modelului determină influența tipurilor geografice în rezultatul final al modelului.

În ceea ce privește rata anuală de modificare a prețurilor lucrărilor civile utilizată în cadrul modelului, aceasta a fost stabilită la nivelul ratei anuale a inflației previzionată pentru România (calculată ca valoare medie pentru perioada 2009-2011 conform estimării *Economist Intelligence Unit* – publicată în august 2009). Costul lucrărilor civile este generat în principal de costurile cu utilizarea forței de muncă, fiind anticipat că în mod normal costurile cu forța de muncă vor crește cu o rată cel puțin egală cu rata anuală a inflației. Suplimentar, a fost analizată o prognoză a indicelui prețurilor în construcții pentru perioada 2009 - 2011 în România, publicată de Comisia Națională de Prognoză. Această analiză arată că este prevăzută o creștere medie a prețurilor pentru lucrări civile cu 3,8% pe an, care este în mare măsură similară cu media ratei anuale a inflației prognozată de Economist Intelligence Unit pentru aceeași perioadă. Aceasta reprezintă un argument suplimentar pentru utilizarea ratei inflației ca cea mai buna estimare pentru rata de creștere a prețurilor de lucrări de infrastructură de canalizație.

O dată cu modificarea datelor de intrare privind costurile lucrărilor de infrastructură de canalizație și echipamentelor pe baza celor mai recente achiziții realizate de S.C. Romtelecom S.A., ANCOM a analizat, de asemenea, oportunitatea modificării ratei inflației utilizată pentru aproximarea evoluțiilor acestora. Astfel, ANCOM apreciază că, în principiu, rata utilizată ar trebui să reflecte evoluții ulterioare

perioadei de referință. Cu toate acestea, dacă achizițiile efectuate de S.C. Romtelecom S.A. în 2010 reflectă costuri certe și reprezintă cea mai bună bază de pornire pentru estimarea costurilor viitoare, incertitudinile semnificative privind evoluțiile indicatorilor macroeconomici nu recomandă modificarea ratei inflației utilizate în prezent.

De asemenea, așa cum a evidențiat unul dintre respondenți, având în vedere contextul economic actual și faptul că prețurile lucrărilor civile înregistrează în prezent valori minime, este de așteptat ca acestea să crească pe termen mediu și lung, în caz contrar ajungând să fie nesustenabile.

7. Modelul rețelei de acces supraestimează semnificativ dimensiunea rețelei S.C. Romtelecom S.A.

Un respondent susține că rețeaua dezvoltată în cadrul modelului rețelei de acces este supradimensionată și argumentează printr-un calcul al lungimii cablului pentru fiecare buclă locală determinat pentru fiecare componentă de rețea, pe care încearcă să îl reconcilieze cu lungimea cablului aferent componentei de transport, pe de o parte, și a celei de distribuție, pe de altă parte, în conformitate cu valorile înregistrate într-o rețea publică fixă dintr-o țară vest-europeană cu peste 30 de milioane linii active.

Referitor la acest aspect trebuie să menționăm, în primul rând, faptul că modalitatea de calcul propusă de către respondent nu este adecvată, deoarece parametrul determinat depinde de mai mulți factori, precum gradul de penetrare și tipurile de cabluri utilizate, iar simpla tentativă de a corela două elemente obținute în cadrul modelului nu este reprezentativă. De asemenea, chiar în cazul în care s-ar încerca o comparație a lungimii segmentelor de transport, respectiv de distribuție ale buclilor locale în două sau mai multe rețele de acces din state diferite, aceasta ar conduce în mod inevitabil la rezultate fundamentale diferite având în vedere deosebirile existente în repartitia populației în teritoriu și a granularității utilizate în prelucrarea informației, factor cu caracter exogen și care nu poate face obiectul ajustării de eficiență.

Fără a ne putea pronunța cu privire la lungimea medie a segmentelor de transport și, respectiv, de distribuție, din statul propus pentru comparație, folosim acest prilej pentru a reitiera faptul că rezultatele dimensionării segmentelor de transport și, respectiv, de distribuție ale buclilor locale modelate în abordarea „*scorched node modificat*” utilizată în modelul ANCOM au fost reconciliate cu structura și lungimea rețelei S.C. Romtelecom S.A.

8. Duratele de viață ale lucrărilor de infrastructură de infrastructură și ale cablurilor

Un respondent susține că duratele de viață utilizate în model pentru lucrările de infrastructură și pentru cabluri sunt mai mici decât cele utilizate de operatori din alte țări în scopuri de reglementare și propune utilizarea unei durate de viață medii pentru mai multe active. Un alt respondent susține că perioada de depreciere aferentă elementelor componente rețelei de acces (lucrări civile pentru canalizație și stâlpi) ar trebui să fie mai mici (20 de ani), conform situațiilor financiare întocmite în conformitate cu standardele IFRS, auditate.

Considerăm că înlocuirea duratelor de viață ale activelor utilizate în model cu o durată de viață medie aritmetică simplă a duratelor de viață corespunzătoare unor active diferite nu poate aduce niciun beneficiu în comparație cu abordarea adoptată în cadrul modelului, atâta timp cât echipamentele respective au fost identificate ca active individuale. În plus, pentru stabilirea duratelor de viață modelate, Deloitte a realizat comparații internaționale pe baza datelor disponibile în mai multe modele de reglementare, nu doar pe baza unei singure surse. De asemenea, trebuie să precizăm că duratele avute în vedere sunt cele economice, semnificativ mai mari comparativ cu duratele utilizate în scopuri contabile, așa cum se poate observa și din comparația cu duratele de viață evidențiate în situațiile financiare IFRS ale operatorului a cărui rețea a fost modelată¹⁶.

¹⁶ http://www.ote.gr/investor/Uploads/RomTelecom_2008.pdf

De altfel, în cadrul modelului rețelei de acces, activele trebuie amortizate pe o perioadă care reflectă durata lor de utilizare. Durata de utilizare prezentată în situațiile financiare nu reflectă neapărat durata economică de utilizare. Analiza comparativă realizată pentru fundamentarea acestor date de intrare a arătat că, în cadrul altor modele de calculație a costurilor pentru serviciile de acces necondiționat la bucla locală, durata de amortizare pentru activele menționate variază între 20 și 40 de ani. Întrucât modelul ia în calcul active noi utilizate în condiții normale, fără alte cheltuieli capitalizate pe parcursul duratei de utilizare, o durată maximă de utilizare de 40 de ani nu ar fi adecvată întrucât ar avea drept consecință o subestimare a valorii costurilor anuale. Pe de altă parte, o durată minimă de utilizare de 20 de ani ar avea drept consecință o subestimare a duratei efective de utilizare a elementelor de infrastructură. Din acest motiv, utilizarea unei valori de 30 de ani este adecvată pentru reflectarea unei situații economice reale.

9. Costul mediu ponderat al capitalului

Un respondent consideră că valoarea costului mediu ponderat al capitalului utilizată în cadrul modelului LRAIC+ este prea mare, o valoare rezonabilă fiind 10,5%, în timp ce un alt respondent consideră că aceasta ar trebui să depășească 15%.

Argumentele expuse pentru utilizarea unui cost mediu ponderat al capitalului de 10,5% se bazează pe comparația cu valorile utilizate în țări vest-europene precum Franța, Spania și Marea Britanie, pe de o parte, și cele obținute dintr-un studiu privind sectorul comunicațiilor electronice în țări precum Cehia, Croația, Ungaria, Polonia și Rusia, pe de altă parte. Referitor la exemplele de companii luate în considerare în ambele categorii, trebuie să remarcăm în primul rând că nu toate pot fi utilizate în alcătuirea unui eșantion de companii reprezentative, având în vedere că în definirea eșantionului trebuie luate în calcul criterii precum valorile similare ale companiilor și asemănări între țările în care acestea operează, acestea având o influență directă asupra parametrilor utilizați în calcul, unul dintre aceștia fiind, așa cum a sesizat și respondentul, prima de risc. Similar, o abordare selectivă este preferată uneia globale, care ar include și companii care operează în medii diferite și la altă scară.

De altfel, în ceea ce privește a doua categorie propusă pentru eșantionare, respectiv companii din Europa de Est, valorile furnizate de respondent prezintă costul capitalului după impozitare, prin urmare nu pot fi utilizate ca atare în modelul ANCOM. În cazul în care se determină, pe baza datelor puse la dispoziție, valorile aferente costului capitalului înainte de impozitare, acestea confirmă valoarea utilizată în model, de 12,6%, obținându-se valori apropiate.

În ceea ce privește argumentele prezentate pentru solicitarea utilizării unei valori a costului capitalului mai mari de 15%, pe parcursul perioadei de consultare bilaterală, ANCOM, împreună cu consultanții săi, a organizat o serie de întâlniri pe această temă cu reprezentanții S.C. Romtelecom S.A.. În cadrul acestor reuniuni au fost comunicate S.C. Romtelecom S.A. cauzele diferențelor dintre valoarea propusă de acesta (pe baza aceluiași argumente) și respectiv valoarea rezultată ca urmare a metodologiei de calcul utilizate de ANCOM. Fără a relua întreaga argumentație, considerăm oportun să reiterăm că eșantionul de companii propus de respondent este vădit incorect, deoarece în definirea acestuia trebuie luate în calcul criterii precum valoarea similară a companiilor și asemănări între țările în care acestea operează, o astfel de abordare fiind preferată uneia globale, care ar include și companii care operează în medii diferite și la altă scară. De asemenea, nivelul gradului de îndatorare pentru scopuri de reglementare trebuie să reflecte baza de cost și structura surselor de finanțare pe care un operator eficient ar fi ales-o.

10. Un respondent consideră că marjele pentru cheltuielile de capital indirecte și cheltuielile generale și administrative sunt prea mari și propune reducerea acestora la 0,4%, respectiv 15%, precum și că aceste marje includ deja costurile sistemului de facturare și cheltuielile administrative (0,25 euro/lună) asociate accesului partajat la bucla locală.

Reducerea marjelor la 0,4%, respectiv 15% este solicitată pe baza procentelor utilizate, conform respondentului, în țări vest-europene unde au fost dezvoltate modele de rețele de modele de acces fixe comparabile. Un alt respondent susține că nivelul acestor marje este prea mic.

ANCOM reiterează faptul că valorile utilizate în modelul supus consultării se bazează pe comparații cu modelele similare pentru rețelele de acces (de tip *bottom-up* sau *top-down*) elaborate în alte țări de autorități de reglementare sau operatori fost monopolisti, sau pe informațiile care rezultă din situațiile financiare separate auditate ale S.C. Romtelecom S.A., asigurându-se totodată că determinarea costurilor este realizată în condiții de eficiență.

Referitor la aserțiunea că marjele utilizate în model sunt prea scăzute, precizăm că toate procentele care se aplică direct sau indirect la valoarea cheltuielilor de capital (de exemplu, cheltuielile operaționale directe, cheltuielile de capital directe sau cheltuielile de capital indirecte) au fost stabilite fără a fi utilizate răspunsurile S.C. Romtelecom S.A. la chestionarele ANCOM, dar au fost fundamentate pe valori provenind din alte surse. În acest sens, ca regulă generală, toate informațiile furnizate de către S.C. Romtelecom S.A. au fost analizate pentru a se stabili dacă utilizarea lor în cadrul modelului poate fi validată și au fost reținute doar datele credibile. De exemplu, datele cu privire la cheltuielile indirecte de capital furnizate de S.C. Romtelecom S.A. la solicitarea ANCOM nu au fost considerate concludente, pe baza unor considerente precum:

- imposibilitatea reconcilierii valorii furnizate pentru investiția totală în cabluri (la cost brut de înlocuire) raportată la numărul total de kilometri-perechi (de asemenea, furnizat de S.C. Romtelecom S.A.), pe de o parte, cu valorile furnizate sau cele analizate aferente oricărui cablu disponibil pe piață, pe de altă parte;
- imposibilitatea reconcilierii valorii furnizate de S.C. Romtelecom S.A. privind investiția totală în lucrările civile de canalizație (la cost curent) raportată la lungimea totală a canalizației, pe de o parte, cu valoarea investiției pe kilometru de canalizație furnizată, pe de altă parte.

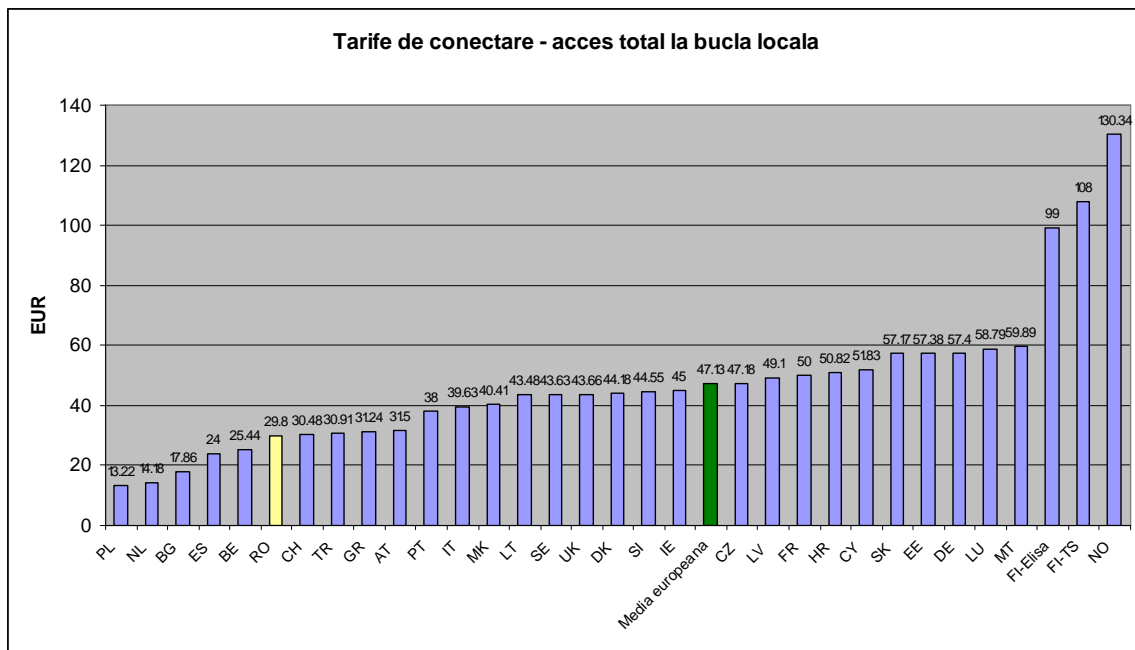
Mai mult, raportând costul brut de înlocuire aferent rețelei de acces, furnizat de către S.C. Romtelecom S.A., la numărul total de bucle locale din cadrul rețelei, este obținută o valoare nerealistă a investiției medii pe o buclă locală.

Referitor la suma reprezentând sistemul de facturare și cheltuielile administrative (0,25 euro/lună) inclusă în costul serviciilor de acces partajat la bucla locală, menționăm că aceasta este justificată având în vedere că, pe aceeași buclă locală, nu pot fi furnizate simultan și servicii de acces total și servicii de acces partajat. De asemenea, datorită bazei la care se aplică, utilizarea metodei marjelor egal proporționate nu asigură includerea acestor cheltuieli în tariful de acces partajat la bucla locală și, implicit, nici recuperarea acestora. Nivelul acestor costuri a fost de asemenea supus comparațiilor internaționale, astfel încât să se asigure că este respectat criteriul eficienței.

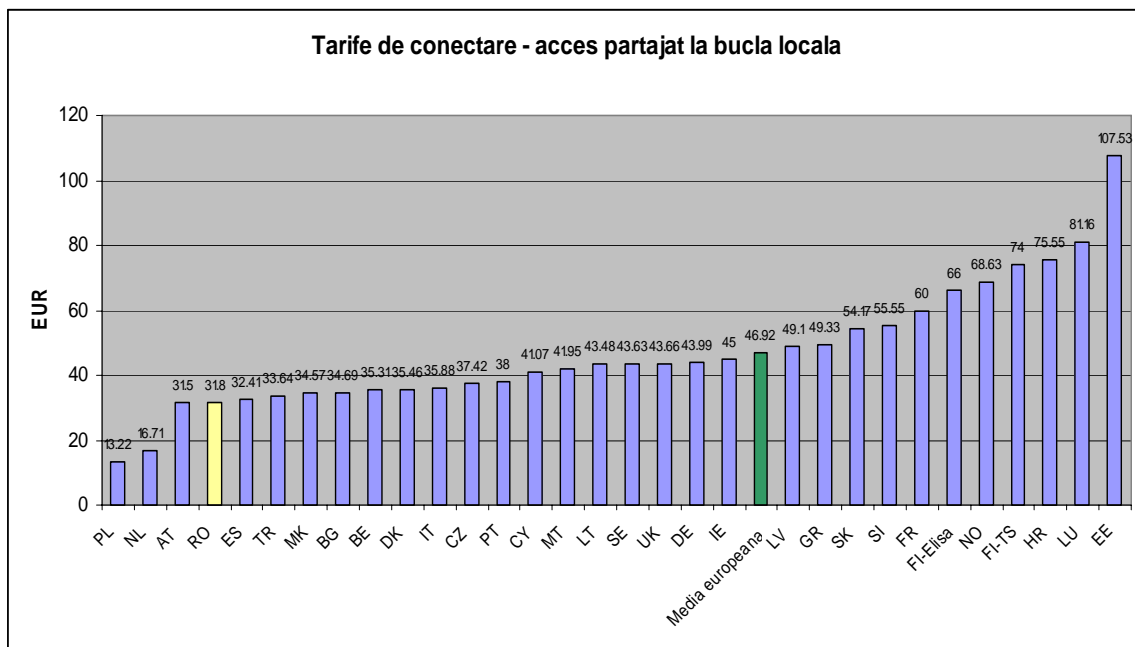
11. Tariful de conectare pentru accesul la bucla locală

Un respondent susține că tarifele de conectare pentru accesul la bucla locală (cu set standard de teste) trebuie să fie la un nivel de 14,1 euro pentru accesul total, respectiv 15 euro pentru accesul partajat. Acesta realizează de asemenea o comparație cu tarifele practicate în Spania, Olanda, Bulgaria și Polonia. Un alt respondent consideră că tarifele pentru conectare cu set standard de teste trebuie eliminate deoarece informațiile nu sunt suficiente, în timp ce tarifele pentru aceste servicii, dar cu set complet de teste, să fie cel mult 24 de euro.

Din selecția realizată se poate constata că respondentul a realizat o comparație părtinitoare doar cu cele mai reduse tarife europene pentru furnizarea acestor servicii, tariful propus fiind în fapt cu mult mai scăzut decât media europeană:

sursa: Cullen International

sursa: Cullen International

De altfel, o comparație directă a rezultatelor obținute pentru tarifele de conectare nu este relevantă, având în vedere diferențele care pot să apară în structura tarifelor, în funcție de activitățile efectuate, precum și care decurg din factori specifici naționali, de exemplu legați de productivitatea muncii sau de timpul necesar deplasării care trebuie luate în considerare și pot avea o influență substanțială.

În cele din urmă, semnificația și duratele activităților care compun costurile fiecărui serviciu de conectare sunt clar identificate, au făcut obiectul consultărilor bilaterale și al verificărilor cu specialiști din industrie, astfel încât informațiile care stau la baza tarifelor de conectare, inclusiv cu set standard de teste, sunt suficiente, iar valorile rezultate reflectă costurile specifice fiecărui serviciu.

12. Tarifele pentru închirierea spațiului de colocare sunt prea mari

În opinia unui respondent, tarifele pentru închirierea spațiului ar trebui să fie de 12 euro/m² în orașe și municipii cu mai mult de 150.000 de locuitori și 7 euro/m² în orașe și municipii sub 150.000 de locuitori. Acesta susține că tarifele pentru închirierea spațiului reflectă condițiile pentru clădirile rezidențiale și/sau de birouri, dar nu corespund prețurilor practicate pentru spațiile tehnice și propune diminuarea acestora.

Pentru stabilirea tarifelor pentru spațiile de colocare au fost utilizate prețurile practicate pentru clădirile de birouri, având în vedere faptul că spațiul pus la dispoziție celorlalți operatori este situat în clădiri care oferă funcționalități similare spațiilor de birouri. Astfel, se are în vedere costul de oportunitate, reflectându-se situația care ar fi înregistrată în cazul în care S.C. Romtelecom S.A. nu ar fi obligat să furnizeze accesul și ar opta pentru închiriere în scopuri comerciale. În același timp, la stabilirea tarifelor s-a ținut cont de faptul că spațiile respective vor avea destinație tehnică, prin selectarea prețurilor practicate pentru clădirile clasa B.

13. Raportul între lungimea efectivă a cablurilor și lungimea traseului suport

În opinia unui respondent, raportul între lungimea efectivă a cablurilor și lungimea traseului suport utilizat în model (1,2) determină subdimensionarea lungimii elementelor de infrastructură de canalizație, o valoare corectă fiind 1,4-1,5.

Așa cum ANCOM a remarcat anterior, estimarea factorului de rutare în jurul valorilor de 1,4-1,5 nu este fundamentată, fiind susținută prin furnizarea unor date într-un caz izolat (un singur MDF localizat într-o zonă urbană a fost utilizat drept benchmark pentru întreaga rețea).

Analiza realizată de Deloitte asupra unui eșantion reprezentativ statistic a reliefat o valoare medie a raportului între lungimea efectivă a cablurilor și lungimea traseului suport în conformitate cu valoarea parametrului de intrare în model. Această analiză validează ipoteza inițială cu privire la existența unui raport egal cu 1,2 între lungimea efectivă a cablurilor și lungimea traseului suport.

În cele din urmă, ANCOM constată că un număr semnificativ de modele de tip „bottom-up” ale rețelelor de acces utilizează aceeași valoare pentru dimensionarea acestui parametru de modelare.

14. Costul incremental al serviciului de acces partajat la bucla locală

Conform unui respondent, metoda de calcul al tarifului de acces partajat la bucla locală trebuie să aibă în vedere principiul cauzalității și principiul recuperării rezonabile a capitalului investit, iar factorul de utilizare trebuie să ia în considerare departajarea costurilor aferente serviciilor de voce față de costurile aferente serviciilor de date. Condițiile economice, respectiv concurența puternică la nivel cu amănuntul și presiunile competitive exercitate de serviciile mobile, au împiedicat S.C. Romtelecom S.A. să rebalanseze tarifele cu amănuntul, iar costurile rețelei de acces nu mai pot fi recuperate exclusiv din serviciile de voce. De asemenea, modelul de recuperare a costurilor aplicat în practică de competitorii săi se bazează pe tarifele serviciilor de acces la internet în bandă largă, serviciile de voce fiind furnizate în mod gratuit.

În primul rând, în conformitate cu dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. p). din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002, accesul partajat la bucla locală reprezintă „*utilizarea de către unul sau mai mulți beneficiari a capacității disponibile a circuitului fizic care formează bucla locală sau subbucla locală conform solicitării, fără a fi perturbat serviciul oferit inițial de titularul autorizat.*”

De asemenea, ANCOM definește accesul partajat la bucla locală ca acea „*situație în care operatorul fost monopolist utilizează doar canalul de frecvență joasă (0–4 KHz) pentru furnizarea serviciilor de telefonie, celelalte canale de frecvență fiind utilizate de operatorul nou intrat pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice în bandă largă*”. Așadar, conform analizei ANCOM, „*diferența între accesul total și accesul partajat la bucla locală este dată de accesul la frecvențele înalte sau la întregul spectru de frecvențe al buclei locale (...)*”. Această diferență devine irelevantă dacă

frecvențele joase nu mai sunt utilizate pentru furnizarea de servicii de telefonie în bandă îngustă, acestea fiind înlocuite cu servicii de telefonie de tip VoIP „gestionat”. Cu alte cuvinte, serviciul de acces partajat la bucla locală permite **accesul exclusiv la banda de frecvențe înalte a unei bucle locale utilizate deja pentru furnizarea serviciilor de voce.**

Având în vedere aceste definiții, ANCOM apreciază că abordarea incrementală, în care serviciul de acces partajat la bucla locală contribuie exclusiv la recuperarea costurilor suplimentare generate de furnizarea serviciilor de comunicații în bandă largă, pe o linie deja utilizată pentru servicii de voce, reflectă cel mai bine aplicarea principiului cauzalității costurilor. Ori, în condițiile în care unul dintre principiile de bază ale fundamentării tarifelor în funcție de costuri îl reprezintă, așa cum de altfel a solicitat și respondentul, principiul cauzalității costurilor, utilizarea unei alte modalități de alocare (de exemplu, proporțională) ar permite transferul costurilor între diverse servicii reglementate.

În al doilea rând, în ceea ce privește modelele de recuperare a costurilor aplicate în practică, apreciem că înainte de a ne raporta la modelele de afaceri ale competitorilor, ar trebui să ne raportăm la modelul de afaceri propriu al operatorului cu putere semnificativă, care confirmă justetea abordării incrementale cu privire la serviciile de acces partajat la bucla locală. Astfel, deși nu mai are obligații la nivelul pieței cu amănuntul, S.C. Romtelecom S.A. oferă servicii de telefonie destinate publicului în mod independent, dar nu oferă servicii de acces la internet în bandă largă, decât în cadrul pachetelor cu servicii de telefonie, considerându-le astfel complementare.

În al treilea rând, considerațiile cu privire la dinamica competitivă a pieței cu amănuntul și efectele sale asupra recuperării costurilor se referă mai degrabă la stabilirea tarifelor (și mai puțin la determinarea costurilor). Cu toate acestea, pentru a răspunde observațiilor respondentului, apreciem următoarele:

- indiferent de forma de acces și de titularul accesului, recuperarea costurilor rețelei de acces este realizată, în cele din urmă, de la utilizatori finali, pe piața cu amănuntul, la nivelul ansamblului rețelei de acces, în virtutea tuturor serviciilor furnizate prin intermediul acesteia, iar nu la nivelul fiecărei bucle locale individuale;

- tarifele serviciilor cu amănuntul furnizate de S.C. Romtelecom S.A. nu sunt limitate prin impunerea unor obligații ex ante, astfel încât poate stabili politicile, planurile și nivelurile tarifare, precum și combinațiile de servicii care, exploatând elasticitatea cererii de servicii, economiile de scară și gamă, îi maximizează eficiența productivă; ca dovadă, unul dintre obiectivele principale enunțate de companie îl reprezintă creșterea numărului de unități generatoare de venituri¹⁷, premisă pentru evoluția favorabilă a ansamblului veniturilor pe termen mediu;

- în condițiile în care standardul și baza de cost utilizate în cadrul modelului asigură semnalele economice corecte pentru decizia de a investi în rețele de acces similare sau de a cumpăra servicii prin intermediul rețelei existente, S.C. Romtelecom S.A. se situează la același nivel cu competitorii săi din piață, în special cu cei care ar alege să achiziționeze servicii de acces necondiționat la bucla locală pentru furnizarea serviciilor de voce și/sau de acces la internet. Pe de altă parte, în măsura în care ar exista furnizori care, fără a deține putere semnificativă, prin exploatarea unor rețele de acces cu standarde superioare de eficiență față de standardul modelat de ANCOM (de exemplu, rețele de tip NGA), pot realiza oferte mai competitive decât cele ale S.C. Romtelecom S.A., o astfel de situație nu poate conduce la modificarea regulilor de alocare a costurilor și nu este suficientă pentru modificarea standardului de eficiență modelat de ANCOM.

Având în vedere toate considerentele exprimate mai sus și ținând cont de evoluțiile recente în ceea ce privește modelarea costurilor rețelelor de acces și în urma analizării metodologiilor pe care alte autorități de reglementare le-au adoptat în modele similare, considerăm că există suficiente argumente care susțin abordarea adoptată în cadrul modelului.

15. Eliminarea tarifelor pentru întreținerea cablurilor de legătură, deoarece cablurile nu necesită întreținere lunară

¹⁷ http://www.ote.gr/investor/Uploads/OTE_Q1_2010_RESULTS_FINAL_ENGLISH.pdf

Tarifele aferente serviciilor de furnizare a cablurilor de legătură interne și externe au fost calculate astfel încât să se asigure o flexibilitate cât mai mare a opțiunilor operatorilor alternativi care doresc să achiziționeze servicii de acces necondiționat la bucla locală și, implicit, și servicii asociate. Astfel, deși fiecare operator are posibilitatea de a achiziționa propriul cablu de legătură, pentru a se evita eventualele probleme tehnice și operaționale, cablurile de legătură interne se instalează și se întrețin de către S.C. Romtelecom S.A. În măsura în care Beneficiarul solicită efectuarea acestor operațiuni de către S.C. Romtelecom S.A. și în cazul cablurilor de legătură externă, tariful aplicabil este cel determinat de către ANCOM pe baza costurilor

Costurile cu întreținerea au fost determinate prin aplicarea marjei cheltuielilor operaționale asupra cheltuielilor cu investițiile privind achiziționarea cablurilor, marjă care reflectă probabilitatea necesității ca S.C. Romtelecom S.A. să intervină pentru remedierea defecțiunilor.

16. Un respondent propune ca tariful de dezactivare a buclei locale, atât în cazul accesului total, cât și a celui partajat, să nu mai fie aplicabil situației în care Beneficiarul anulează comanda de buclă sau subbuclă locală după ce aceasta devine fermă.

Având în vedere că ANCOM a inclus în cadrul Anexei nr. 3 la proiectul de decizie supus consultării publice serviciul de anulare a cererii de instalare a buclei locale, în valoare de 8,2 euro/buclă, aplicabil în situația în care cererea de anulare este primită de către S.C. Romtelecom S.A. în ziua stabilită pentru punerea la dispoziție a buclei, ANCOM reține propunerea primită, modificând în consecință prevederile Anexei nr. 3.

17. Un respondent propune ca Beneficiarul să plătească doar tariful de conectare în cazul anulării cererii de instalare după data implementării.

ANCOM precizează că nu poate reține propunerea primită întrucât nu permite S.C. Romtelecom S.A. recuperarea costurilor aferente serviciului de dezactivare a buclei locale.

18. Un respondent propune ca schimbarea datei de implementare să nu fie tarifată decât dacă depășește 30 de zile.

Întrucât respondentul nu a motivat solicitarea, ANCOM nu poate reține propunerea primită. Așa cum precizam mai sus, ANCOM invită operatorii să completeze solicitarea unor modificări la proiectele de decizii supuse consultării publice cu argumente și informații despre problemele concurențiale întâmpinate, necesare ANCOM în fundamentarea unei decizii de acceptare sau de respingere a solicitării respective.

19. Tariful aferent serviciului „Teste pentru validare” să fie stabilit la 12,1 euro/buclă, iar operațiunea să fie efectuată doar în prezența Beneficiarului

Respondentul nu a adus niciun argument pentru susținerea acestei solicitări. Tariful aferent serviciului menționat a fost stabilit pe baza operațiunilor necesare pentru realizarea serviciului și costurilor asociate acestora și nu poate fi substituit cu o valoare absolută nefundamentată.

În ceea ce privește prezența Beneficiarului, aceasta poate face obiectul condițiilor agreeate între cei doi operatori.

VI. Observații privind obligația privind evidența contabilă separată

1. Un respondent susține inutilitatea impunerii obligației privind evidența contabilă separată și propune retragerea acestei obligații, menționând *in extenso* o serie de argumente legate de nediscriminare, transparență și fundamentare în funcție de costuri.

ANCOM constată că aceleași argumente au fost ridicate de respondent și, respectiv, analizate în detaliu de ANCOM cu ocazia fundamentării proiectelor de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de origine a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice

de telefonie și serviciilor de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie din România¹⁸. Considerațiile ANCOM privind rolul, scopul și utilitatea evidenței contabile separate, realizate cu această ocazie, rămân valabile și în contextul prezentei analize de piață.

¹⁸ A se vedea Documentul de sinteză a observațiilor, disponibil la adresa <http://www.ancom.org.ro/DesktopModules/Interogation/DownloadFile.aspx?intSurveyID=931&intSurveyFilledInstancesID=1138573>